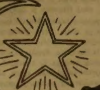
POJEDINI BROJ 1.50 DINARA.

POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Islamski Glas

NEZAVISNI KULTURNO-PROSVJETNI I INFORMATIVNI LIST

ИСЛАМСКИ ГЛАС
MOSLIMISCHES WOCHENBLATT
HEBDOMADAIRE MOSLIMAINE

Pretplata: Godišnja . . . . Din 72·— Polugodišnja . . Din 36·— Tromjesečna . . Din 18·—

Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ulica broj 22.

Izlazi svakog petka

God. I. | Pretplata za inostranstvo Godišnje Din 120·— | 6. decembra 1935. Sarajevo 9. ramazana 1354. | Rukopisi se primaju do utorka o podne | Br. 10.

Dužnosti pravovjernih

Bez savjesnog izvršavanja i ispunjavnja svojih dužnosti, čovjek ne može zadovoljiti svome zadatku. Uspjeh pojedinca i zajednice zavisi o shvatanju svojih dužnosti i njihovom savjesnom ispunjavanju. Naša uzvišena vjera traži od nas i nalaže nam da budemo savjesni u vršenju svojih dužnosti, da radimo svoj posao i da vršimo svoje dužnosti bez oklijevanja i bez sustezanja. Svemogući Allah nas u poglavlju »Tevbe« upućuje na naše dužnosti i kaže nam: **»O vjernici, bojte se Boga** (da ne prekršite Njegove zapovijedi) **i budite sa pravednima i iskrenima. — Ne smiju stanovnici Medine i arapski seljaci koji stanuju u njihovoj okolici zaostati iza Božjeg Poslanika, niti poželiti da sebe predpostave nad Njega. Sve što ih snađe na Božjem putu kao: glad, tegoba, žeđa, stupanje po mjestima koje će nevjernike razsrditi te zadesivanje nevolje od neprijatelja, pisaće im se kao dobra djela. Zaista Bog neće zanemariti da nagradi dobra djela onih, koji ih čine. — Sve će biti zapisano koliki oni put prevale i koliko žrtvuju, pa bile male ili velike žrtve. Bog će ih mnogo bolje nagraditi od djela njihovih. — (Ajeti 120—122.).**

U ovim ajetima, koje smo citirali Svemogući Allah upućuje muslimane, koji slijede Njegov Veliki Pravac da se boje Boga i da svoje dužnosti najsavjesnije izvršavaju te ništa ne čine, čime bi se ogriješili o zapovijesti Njegove. To je dužnost svakog istinskog vjernika koji kaže da slijedi Islam i propise koje mu njegova uzvišena vjera kazuje.

U najtežim časovima musliman ne smije klonuti. Osjećaj dužnosti mora prožimati njegovu dušu i nastojati da svojim dužnostima udovolji. Malobrojna muslimanska zajednica vođena nedostiživim Uzorom umjela je u najtežim časovima izdržati najveće tegobe i savjesno izvršiti svoju dužnost. Prvi muslimani, ti veliki pioniri napretka znali su u svojim žrtvama biti tako veliki da ih i najveće poteškoće nijesu smetale. Oni su svi zdušno vršili svoje dužnosti, odazivali se pozivu svemogućeg Allaha. I ako bi se našao neki, koji bi se oglušio o glas svoje savjesti, koji nebi ispunio svoje dužnosti, on bi nastojao da to svoje djelo popravi i da zajedničkim redovima pristupi.

Veliki Božiji Poslanik boraveći u Medini morao je voditi borbu na sve strane sa mnogobrojnim neprijateljima muslimana. Borba koja je vođena u Meki nastavljena je u Medini, ali s tom razlikom, što su muslimani u Medini uživali svoju punu slobodu. Trebalo je žrtve doprinositi. Neprijatelj je sa svih strana vrebao da uništi to žarište ljudskog napredka i preporoda. Pogani mekanski vršili su pritisak na sve ostale sunarodnjake, Arape da i oni uzmu učešća u toj borbi. Čitav poganski arapski svijet digao se protiv te svijetle točke koja je sjala sve većim i većim sjajem. I to veliko svjetlo moglo je da uzima većeg i većeg maha samo zato, što su svi muslimani najsavjesnije vršili dužnosti svoje. Ta dužnost je izvirala iz samosvijesti njihove, da vršeći dužnost prema Bogu i svojoj zajednici, treba najveće žrtve podnijeti. Muslimani u Medini sa svojim velikim Uzorom vršeći svoje dužnosti omogućili su da sjeme napretka, kulture i civilizacije bačeno u najneplodnije tlo nikne i razvije se u veliko i gorostasno stablo, koje je svoje hladovite grane raširilo diljem čitavoga svijeta, da tako ublaži onu tešku atmosferu koja je čitav svijet gušila. To veliko stablo posijano na tlu besplodne Arabije zahvaljujući samosvijesti ovih div junaka počelo je rađati velikim i obilnim plodovima.

Prvi muslimani koji su svojim očima gledali nadljudske žrtve Božijega Poslanika i koji su iz Njegovih usta slušali nedostiživu ljepotu i mudrost Kur'anskih ajeta bili su oduševljeni Njegovim radom. Njegova velika djela su ih podigla i oni su se natjecali koji će veće žrtve doprinijeti i koji će se savjesnije svojoj dužnosti odazvati. Pa i onaj, koji bi na momenat otrgnuo se od svoje zajednice, i koga bi velike žrtve u vršenju dužnosti na čas pokolebale, u duši bi se kajao na tu svoju časomičnu slabost i nastojao da je popravi. Kao primjer neka nam tome posluži slučaj sa Ebu Hajsemetom koji se bio odstranio od Božijega Poslanika i Njegovih drugova kad su pošli na poznatu vojnu Tebuk. Ebu Hajseme, bogat čovjek pomislio je na prvi mah šta će on tu da se muči i pati i kakva bi to mogla biti njegova dužnost. Došao je u svoj lijepi vrt, gdje ga je dočekala njegova krasna žena. Donijela mu svježe vode i zrelih datula. On je sjedio, ugodno se zabavljajući, a Božji Poslanik sa svojim drugovima bio je na usijanom pijesku izložen strašnom vjetru i žegi sunčanoj. Ebu Hajsemeta je počela gristi savjest pa je rekao: »Divne hladovine, krasnih li hurmi, pitke li vode i divne li žene, sve to ja imam, al gledaj Božijeg Poslanika kako se pati na sunčanoj žegi i strašnom vjetru. Ovo nije dobro«. I Ebu Hajseme pod utiskom ovih svojih misli napusti sve te udobnosti i pođe da vrši svoju dužnost sa ostalom svojom braćom, da osigura i obezbijedi svojoj zajednici slobodu i napredak, da doprinese obol širenju svjetla Božijega koje je svijet obasjalo. Prvi muslimani i to oni iz Medine i njezine okolice poslušali su poziv Svemogućeg Allaha. Trpili su najveće nevolje, glad, žeđ. Izlagali su se mržnji nevjerničkoj. Dopadali su svih nevolja ali ih to nije ništa smetalo. Pred očima je lebdio jedan jedini cilj: voditi borbu za napredak Islama i islamske zajednice i udovoljavati svojim dužnostima. Sav taj rad Svemogući Allah nagrađuje svojom nagradom. Ta nagrada stiže savjesne ljude i ljude odane svojoj dužnosti i na zemlji, a kako će tek biti divna nagrada u zagrobnom životu.

Mi muslimani moramo slijediti ove zapovijedi Božije, koje nas upućuju na savjesno ispunjavanje naših dužnosti. Musliman i u privatnom i u zajedničkom životu mora nastojati da bude potpuno odan vršenju svojih dužnosti. Ispunjavanje tih dužnosti obezbjeđuje i pojedincu i zajednici uspjeh i napredak, osigurava im sretnu i sigurnu budućnost. U ispunjavanju svojih dužnosti musliman ne smije klonuti ni pred najvećim zaprekama. Sve zapreke i smetnje se moraju savladati, jer ko se pokoleba taj ne postiže uspjeha. Dakle ako hoćemo da budemo istinski muslimani onda moramo u vršenju svojih dužnosti prema Bogu, sebi i svojoj zajednici biti što čvršći i odlučniji. Odlučnost i čvrstina zajamčuje uspjeh, a svaki čovjek bezuvjetno teži da dođe do nekog uspjeha.

Naše su dužnosti mnogobrojne. One traže stalan i izdržljiv rad. Musliman mora nastojati da zadovoljavajući tim svojim dužnostima učini korisno djelo za sebe i za svoju cjelinu. Snaga svijesti probudiće u nama onaj duh radinosti koji treba da se u nama razvija. Radinost na svakom području učiniće da naša zajednica i svaki naš pojedinac krene napred, da sve čini sa jednom dobrom namjerom što će mu pribaviti Božiju milost i zadovoljstvo.

Naš je konačni cilj da steknemo zadovoljstvo svoga velikoga Gospodara Allaha, a to ćemo postignuti ako savjesno ispunjavamo svoje dužnosti i time omogućimo da se usrećimo u vječnosti i u zagrobnom životu. Savjesnim vršenjem svojih dužnosti i čvrstom borbom pođimo u susret ljepšoj i sretnijoj budućnosti.

„Mirkat“

i akcija oko osnivanja jedinstvene staleške organizacije ilmije.

Kako je poznato našim čitateljima, mi smo u 4. broju »Islamskog Glasa« napisali članak pod naslovom »Organizovanje ilmije u jedinstvenu stalešku organizaciju«. Pišući taj članak bili smo vođeni jedinom mišlju da je ova pocjepkanost u redovima ilmije neprirodna pojava za ovaj stalež koji bi morao svojim jedinstvenim istupanjem poslužiti kao primjer muslimanima kako se mora ljubomorno čuvati sloga i jedinstvo muslimanske zajednice. Pišući taj članak bili smo vođeni najboljim pobudama ne želeći tim nikoga uvrijediti niti omalovažiti njegov rad. Poznato nam je bilo da je u Sarajevu bila povedena akcija da se sva ilmija ujedini u jedinstvenu organizaciju i to je donekle dalo povoda pisanju odnosnog članka. Bratski list »Hikjmet« u svom 5. i 6. broju osvrnuo se na naše pisanje i podvrgao ga kritici htijući prikazati kao da je to nekakav separatistički pokret koji teži za cijepanjem a ne sjedinjavanjem svih aktivnih snaga naše ilmije. Svrha je napisa bila da se duhovi pokrenu i da se u ovom pravcu učini sve da dođe do toga jedinstva. »Hikjmet« u svom 6. broju kaže da je u odnosnom članku podcijenjen rad »Mirkata« u Tuzli jer da je nazvan lokalnim. Ne razumijemo odakle bi se moglo to tako da shvati. Vjerujemo da će i sam bratski »Hikjmet« lojalno priznati da smo govoreći o raznim udruženjima naše ilmije morali istaknuti faktično stanje jer, onda, kad smo pisali taj članak »Mirkat« je imao svakako jedan lokalni karakter i protezao svoj rad na jedan uži krug dok su udruženja imama matičara sa teritorija Ulema Medžlisa u Sarajevu i teritorija Ulema Medžlisa u Skoplju, pa Udruženje šeriatskih sudija imala jedan širi i općenitiji karakter. Ne razumijemo da bi netko mogao biti tim uvrijeđen, jer mi smo u tom postupili posve nepristrano. Rekli smo, da ćemo raspravljanju ovog vrlo važnoga pitanja dati mjesta svakom bez razlike, pa i udruženje »Mirkat« se je moglo uvjeriti da smo postupali posve lojalno iznoseći njegov prikaz koji nam je poslat na uvrštenje sa jednim popratnim pismom dosta nezgodnog sadržaja, koji je mogao apsolutno izostati. »Hikmet« kaže, da je uredništvo »Islamskog Glasa« iznoseći taj članak donijelo jednu napomenu u kojoj se reklo da će se osvrnuti na rad udruženja »Mirkat« u Tuzli. Vođeni mišlju, da treba zbijati redove izostavili smo donošenje toga prikaza koji bi inače bio potpuno povoljan u ocjeni rada toga udruženja, ali kako je u Sarajevu među sarajevskom ilmijom ta ideja zajedničke saradnje naišla na simpatičan prijem, i pošto je Akcioni odbor sarajevske ilmije izdao jedan apel na svu ilmiju, odustali smo od toga prikaza. Želja nam je bila, da se u ovom pravcu učini nešto što će pomoći opštoj stvari. Mi ne možemo podcjenjivati ni rada ostalih udruženja ilmije nego ga poštivamo pa ističući naročito rad »Mirkata« ne možemo dozvoliti da se ogriješimo i o ostala Udruženja koja su ipak u svom radu imala dosta pozitivnih rezultata. Naša je tendencija bila da se sve postojeće organizacije ujedine u jedinstvenu organizaciju. Mi i danas stojimo na stanovištu, da je Sarajevo jedini mogući centar aktivnog rada čitave ilmije. Sarajevo je jedini duhovni centar muslimana i prirodno da u tom duhovnom centru bude i sjedište centralne organizacije ilmije. Kod ovoga se mi ne vodimo nikakvom nostalgijom što izgleda da kod izvjesnih predstavnika udruženja »Mirkat« dolazi do većeg izražaja. Za nas je sve jedno, ko će provesti tu organizaciju cjelokupne ilmje, da li taj Akcioni odbor ilmije koji je osnovan u Sarajevu ili pak »Mirkat«. Glavno je da se dođe do cilja, i da se postigne neki uspjeh. Napominjemo, da pri ovome radu nesmije biti nikakvih lokalnih ili ličnih interesa pojedinaca. U tom radu mora da dominira samo opšti interes ilmije, koji je usko vezan sa interesima islamske zajednice. Mi pozdravljamo tu izjavu »Hikmetovu«, da ilmiju Tuzle na vežu neke naročite ambicije i samoljublje da ljubomorno čuvaju sjedište svoje organizacije, ali napominjemo, da je ta bojazan od eventualnog prenosa »Mirkata«, koji bi mogao postati i ta centralna organizacija ilmije — u Sarajevu — nepotrebna. Istina u »Hikmetu« se ističe neuspjeh nekog sastanka ilmije koji je održan prigodom proslave 400.-godišnjice proslave Gazi Husrevbega, i da je baš radi toga neuspjeha »Mirkat« bio prisiljen da poduzme samostalnu akciju u tom pogledu. Mi vjerujemo da je bilo i takovih koji su se oglušili da dođu na taj sastanak a vjerujemo da ipak ima ljudi, koji bi tu akciju i u Sarajevu uz pripomoć svoje ostale braće mogli voditi. Na ostale primjedbe »Hikmetove« nema mjesta da odgovaramo jer se ne tiču našeg lista. Na koncu želimo da rad naše ilmije na organizaciji donese dobra i korisna ploda i da dođe do te centralne organizacije a sporedno je, ko će tu organizaciju sprovesti. Stupci našeg lista su otvoreni svima i mi ćemo svakome rado ustupiti prostora nastojeći da doprinesemo i svoj obol sretnom i konačnom riješenju ovoga važnog pitanja naše ilmije i same muslimanske zajednice.

OTVORENJE NOVE ŽELJEZNIČKE PRUGE U TURSKOJ.

Ministri rada i finansija prisustvovali su prije nekoliko dana otvorenju nove željezničke pruge, koja vodi u Diabekir. Pruga ima dužinu od 6500 km.

Malo odgovora poštovanom „Katoličkom Tjedniku"

»Katolički Tjednik« u svom 47. broju od 24. studenoga 1935. donosi jedan kratak osvrt na naš članak u prvom broju našega lista, koji je izišao pod naslovom »Molitva za Muslimane«. U tome osvrtu se kaže, da je »neki« Hamika Ajkić napisao članak pod gore pomenutim naslovom. Kaže se, da je Hamika Ajkić u tom članku replicirao na vrlo neinformiran način te tumačio i obeskrijepio kršćansku nauku o presvetom trojstvu dokazujući to nerazumnošću te dogme kao i sa citiranim riječima hazreti Isa-a, koji je rekao: »Zašto me nazivaš dobrim gospodinom...«

Odgovarajući poštovanom »Katoličkom Tjedniku« ističemo da je sve ono što je g. Muhamed Ajkić napisao u odnosnom članku , jedna apsolutna stvarnost koju neće biti u stanju pobiti ni pisac spomenute bilješke.

U samoj bilješci to je iznešeno na vrlo uvijen način ne htijući da se u toj kritici išta stvarno rekne jer je faktički i nemoguće pobiti ono što je u odnosnom članku citirano. To ni uvaženi pisac odnosne bilješke nemože ničim pozitivno ustvrditi da se i u jednom od četiri evanđelja koja je kršćanska crkva poprimila kao tačne, može naći ideja o trojstvu. I ova četiri evanđelja nastala su nekoliko decenija poslije smrti velikog Božijeg Poslanika hazreti Isa-a. U odnosnoj bilješci se govori o Markovom evanđelju (X. i XVII.) sa čime se želi potkrijepiti tvrdnja o trojstvu. Naprotiv tamo se ništa ne može naći što bi govorilo u prilog te tvrdnje.

U bilješci se kaže da se to navodi samo radi kurioznosti, i kad se već o tom piše treba barem vjerno rekapitulirati nauku kršćanstva o naravi i osobi o Bogu te o dvije naravi o Kristu. Članku g. Ajkića nije bio cilj da prikaže i rekapitulira kršćansku nauku o trojstvu koja je nastala mnogo kasnije te nema nikakve veze sa radom i djelovanjem Božijeg Poslanika hazreti Isa-a koji je bio samo Poslanik. Ni Božja knjiga Indžil koja mu je bila objavljena nije također imala ni spomena o trojstvu pa šta više vidimo da i ona evanđelja koja su konačno od kršćanske crkve poprimljena kao tačna nekoliko stoljeća po Isa a. s. ne sadrže te dogme. Mi se ovdje nećemo upuštati u to pitanje jer bi nas to predaleko odvelo, da navodimo historijske činjenice i podatke o tome kako se u kršćanstvu trojstvo razvilo. Nama je cilj da iznesemo čisto islamsko vjerovanje o hazreti Isa-u koji je bio veliki Božiji Poslanik, kao što je to bio i hazreti Muhamed. Isa a. s. je daleko bio od toga da naučava ona vjerovanja kojima se niječe apsolutno jedinstvo Božije a koja su ranije mnogo hiljada godina bila poznata u Indiji, Egiptu i ostalim krajevima staroga svijeta. Mi ćemo ovdje citirati samo ono, šta Kuran kaže i uči o Božijem Poslaniku hazreti Isa-u. U poglavlju Maide se kaže: **»Gle! reče Bog: O Isa! sine Merjemin!** jesi li ti rekao ljudima: obožavajte mene i moju majku mjesto Allaha. Isa reče: Uzvišen si i slavljen pa kako bi ja mogao reći što nije istina. Ako sam ja to rekao pa Ti ćeš to znati. Ti znaš šta je u meni, a ja neznam šta kod Tebe ima. Ti si sveznajući i Ti znaš neviđene stvari. — Ja sam im samo rekao ono što si mi Ti naredio. Rekao sam: Obožavajte moga Gospodara i vašeg Gospodara. Ja sam bio svjedok njihov dok sam bio među njima. Pošto si mi uzeo dušu Ti si bio pazitelj njihov i Ti sve savršeno vidiš.« — Dakle, kako se iz ovih kuranskih citata vidi hazreti Isa je bio kao i svi Božiji Poslanici bez nečega višeg što u drugih velikih poslanika nije bilo. On je čovjek sa svojom pravom čovječanskom prirodom bez ičega što bi ga činilo nečim nadnaravnim i nadljudskim. Dakle islamsko je učenje jasno i otvoreno, pristupačno zdravom razumu da ga shvati i da ga poprimi kao jedinu mogućnost. Isa a. s. u ispovijedanju jedinstva Božijeg došao je do kraja i nije ostao na po puta isto tako kao što je u tom pravcu došao i zadnji Božiji Poslanik hazreti Muhamed a. s, koji je podpuno čovječanstvu istinu objasnio i nije ga ostavio u sumnji i krzmanju. Mi poštujemo tuđe uvjerenje i mi ga cijenimo. Samo tražimo da se i naše uvjerenje poštuje, da se ne prave smiješne aluzije o dolasku do kraja puta i do pola puta, jer ako bismo se upustili da podrobnije to pitanje raspravimo onda bismo podaleko otišli, a historijskim faktima kad bismo počeli utvrđivati naše tvrdnje onda bi se sigurno gg. koja nama prigovaraju našla u nezgodnom položaju.

MERHAMETOV IFTAR SIROMASIMA.

Veliki Merhametov legator H. Mujaga Kaukčija ostavio je svoj veliki zavještaj u kome je oporučio da se između ostaloga svakoga Ramazana pozove dvadeset siromaha na iftar. Merhamet je ovu oporuku izvršio te je u ponedeljak 2. decembra dat obilan iftar dvadesetorici siromaha a uz to im je još i podareno svakom po 15 din. Neka dobrom zavještaču svemogući Allah podijeli svoja rajska naselja.

Vjerska propaganda po ilustrovanim listovima

U Beogradu izlazi ilustrovani list »Panorama«. U zadnjem broju tog lista donosi se jedna fotografija sa bombastičnim naslovom »stotinu muslimana prelazi na kršćanstvo«. Tim je ovaj list izgleda stupio u vjersku propagandu i počeo se pomalo baviti i prozelitizmom. Mi ovom nebi posvećivali nikakve pažnje ali način kako to ovaj list hoće da prikaže vrijeđa nas, jer iznosi jednu ordinarnu neistinu, koju apsolutno nije provjerio. U Rumuniji ima još nešto muslimana po narodnosti Turaka koji su dobrim dijelom iselili u Tursku a i ovaj mali ostatak će kroz kratko vrijeme iseliti. Imade nešto i muslimana Rumuna, ali ni jednima ni drugima ne pada na pamet da ostavljaju svoju vjeru. U Rumunjskoj boravi jedan veliki dio Cigana koji uopšte nijesu imali nikakve vjere pa su nastojanjem crkvenih krugova u Rumuniji donijeli zaključak da svi listom pređu u kršćanstvo. Od ovoga se je napravila velika reklama kao da su muslimani počeli prelaziti na kršćanstvo i napuštati ono što je prirodnije i u svojoj sadržini uzvišenije. Tako su taj slučaj sa pokrštivanjem rumunjskih cigana iznijeli na veliki bubanj pa su se eto tako i neke naše novine našle u službi prozelitizma da valjda doprinesu i svoj obol. Svakako je trebalo imati više obzira prema muslimanima koji u našoj državi sačinjavaju jednu devetinu stanovništva i poštediti ih od ovih nepotrebnih izazivanja koji nikome ne mogu koristiti. Mi u našoj državi trebamo pustiti svakome da slobodno svoju vjeru ispovijeda i da tuđe ne dira i ne vrijeđa. Mi muslimani smo naročito toga svijesni i kao šljedbenici vjere koja nas uči da je vjera stvar slobodnog uvjerenja nikada sebi ne možemo dozvoliti da nekoga uvrijedimo u njegovim vjerskim osjećajima. Osim toga ističemo da se kod toga muslimani nazivaju muhamedancima što je najgrublja uvreda za muslimane, pa kulturan čovjek bez uvjetno mora voditi računa o tome da ne povređuje tuđe vjerske osjećaje. Naša braća sugrađani drugih vjera treba da budu obazrivi prema nama kao što smo i mi obazrivi, pa da ne upotrebljavaju onih izraza koje muslimani smatraju svetogrđem.

O ovom krštenju Cigana u Rumunjskoj stambolski dnevnik »Son Posta« od 26. novembra o. g. donosi sljedeću noticu koju u prevodu donosimo:

»Rumunjski Cigani zaključili da skupno pređu na kršćanstvo.

U Rumuniji imade vrlo mnogo Cigana. Rumunija je jedna od onih zemalja u kojoj se nalazi t. zv. cigansko kraljevstvo. Mnogi od ovih Cigana su se doselili u Rumuniju dok je još bila pod našom upravom. Radi toga su mnogi naučili i turski govoriti. Sada su zaključili da svi prime kršćanstvo. Prema rumunjskim listovima ovi Cigani se u masama krste u Dunavu pored svega toga, što je velika studen.«

U listu se donosi i slika koja prikazuje krštenje ovih poganskih cigana.

Islam i prosvjeta

predavanje prof. g. Aganovića u Muslimanskoj čitaonici u Banja Luci.

U prostorijama Muslimanske čitaonice održao je svoje prvo predavanje »Islam i prosvjeta« g. Hadži Ali ef. Aganović, profesor iz Sarajeva. Predavanje ovog odličnog islamskog teologa je značajno i stoga, što je u njemu sa gledišta vjere, ukazao na potrebu kulturnog podizanja muslimana. Predavač je, u skoro dvosatnom izlaganju, nekoliko puta bio toplo pozdravljen od mnogobrojnih građana.

U uvodnoj riječi g. Aganović je ukazao na važnost vjere za ljudsku zajednicu, a zatim Islam u teoriji i praksi. Prikazujući potrebu prosvjećivanja širih narodnih masa, predavač je rekao da je ono osnovna zadaća Islama. Na kraju je povišenim glasom rekao: Ja sam najsretniji kad vam mogu sa ovoga mjesta da kažem, da je kulturno podizanje muslimana »farzi ajn« (božja zapovjed koju mora svatko da izvršava). Zatim se g. Aganović osvrnuo na dužnosti koje svaki musliman ima prema Islamu i prema svojoj zajednici. U pogledu izvršavanja dužnosti pojedinaca prema vjeri, g. Aganović se osvrnuo na neke nepravilnosti koje su vremenom dobile vjersko obilježje. Žigošući ih kao nevjerske, prešao je iza toga na kočnice društvene evolucije: konzervatizam i fatalizam. I ova dva negativna elementa nazvao je g. Aganović neislamska i naznačio ih štetnim po šire narodne slojeve. Da je u Islamu osnovno načelo prosvjećivanje najširih narodnih slojeva, svjedoči činjenica o visini kulture prvih islamskih država i to u vrijeme kad je u Evropi bila tama. Prikazujući historijat razvoja Islama, g. Aganović je prikazao kako je nastupila dezinteresovanost muslimana prema kulturi i prosvjeti, a zatim period buđenja i pridizanja u kojem se danas nalaze muslimani. Kao član Glavnog odbora »Narodne Uzdanice« g. Aganović je naveo primjeran rad ovoga društva koje nema ni političke ni druge neke štetne namjere.

Pošto se osvrnuo i na potrebu intenzivnog prosvjećivanja sela i seljaka g. Aganović je završio svoje predavanje apelom na prisutne da svi zajedničkim silama porade na kulturno-prosvjetnom podizanju naroda, jer će time najbolje pokazati da su sljedbenici Islama.

H.

PODLISTAK:

Kur'an

(Nastavak.)

Istaknuli smo naše mišljenje o ovoj jezičnoj nedostiživosti Kur'ana. Ova strana kur'anskog savršenstva, koje nisu bili ljudi u stanju da dostignu, navela je mnoge ljude da se tim pitanjem pozabave. Veliki i odlični poznavaoci su došli do zaključka, da to savršensto i tu ljepotu nije moguće ni približno riječima opisati, nego se to tek može nutarnjim osjećajima spoznati. Ljudi su se najviše bavili ovom stilskom stranom Kur'ana ističući to savršenstvo, koje je došlo do vrhunca preko koga je više nemoguće u ovom pravcu nešto savršenije postignuti. Ali su pri tom obično zaboravljali da istaknu i druge strane nedostiživog kur'anskog savršenstva. Svemogući Bog nam u brojnim kur'anskim ajetima ističe značaj i savršenstvo Kur'ana u raznim pravcima, koji trebaju da ljudima otvore nove vidike i poglede na život i u kojima se ističe savršenstvo i vrhunaravnost kur'anskog učenja. U Kur'anu nam Svemogući Allah opisuje ovu Svoju veliku knjigu ovako: *»Objavili smo ti jasne i otvorene dokaze i znakove«.* — *»Ovo je objašnjenje ljudima uputa i pouka bogobojaznima«.* — *Objavili smo ti knjigu sa pravom istinom«.* — *»Sa istinom smo ti objavili knjigu i sa šuštom istinom ti je ona objavljena«.* — *»Došli su vam istinski dokazi od vašega Gospodara i pouke bogobojaznima koji ispunjavaju dužnosti svoje«.* — *»Dali smo vam knjigu i nauku smo u njoj objasnili. Ona je uputa i milost ljudima koji vjeruju«.* — *»Zaista ovaj Kur'an upućuje na ono što je ispravno«.* — *»Mi smo ti objavili jasne i otvorene znakove i dokaze i primjere onih koji su prije vas prošli i pouku onima koji dužnosti svoje u redu izvršavaju«.* i t. d.

Svemogući Bog nam u ovim ajetima opisuje Svoju knjigu na razne načine ističući mnogobrojna kur'anska svojstva. Među ovim ajetima nema nijedan koji upućuje i govori o stilskoj nedostiživosti Kur'ana, jer to stilsko savršenstvo dolazi istom na drugom mjestu i Svemogući Bog u svojoj knjizi ne ističe tu stranu sa nekim naročitim naglašavanjem. Istina nalazimo u jednom ajetu gdje se vjerniti otvoreno i javno pozivaju da sačine makar jedan ajet, koji bi odgovarao svojom ljepotom i savršenstvom kur'anskoj stilskoj ljepoti i savršenstvu. Ali na drugoj strani vidimo desetine ajeta ili izreka koje govore o istinskoj nedostiživosti Kur'ana, o njegovoj mudrosti i duhovnosti: Zar ovo nije dokaz da je njegovo savršenstvo i nedostiživost na svim područjima, a ne samo u nedostiživoj stilskoj ljepoti.

Principi, koje je Kur'an postavio za sreću čitavog čovječanstva.

Kur'an je proizveo veliki preokret u arapskom narodu, koji se nije ranije desio kroz dugu historiju arapskog naroda u raznim vremenskim periodama. Arapi su bili rasijana i neuka plemena daleko od svakog društvenog pokreta, koji bi jedan narod mogao dovesti do visokog položaja i gospodstva. Uticajem Kur'ana postali su Arapi jedinstven narod čvrsto povezan. Tako se uzdigao do visokog društvenog položaja zauzimajući položaja gospodara na zemlji. Došli su na tako visok i zamjeran položaj kao nijedan narod prije njih.

Ovaj veliki preokret je nastao među rastrovatnim arapskim plemenima i izbavio ih iz ovog narodnog rasula. Kur'an ih je podigao do visokog stupnja i razvio u njima nevjerojatno visoku društvenu svijest. Pokrenuo je sve aktivne narodne snage, koje su hiljadama godina ležale uspavane. Ova probuđena društvena svijest je pokrenula duhovna stremljenja i postavila ih na čvrste temelje. U arapskom narodu koji je prije objave Kur'ana živio na niskom moralnom stupnju, razvio se visoki smisao društvenog morala, koji je počivao na čvrstim temeljima, usađujući u dušu svakog pojedinca čudoredne vrline i izgrađujući od njega čvrst i nepokolebiv karakter. Ti moralni principi Kur'ana unijeli su jedan nov duh savršenih čovječanskih osjećanja, koja su jedino bila u stanju da proizvedu onako velik duhovni i društveni preporod naroda bez ikakve duhovnosti i bez smisla za društveni život.

U ovom buđenju i podizanju arapskog naroda nema ništa što ne bi bilo u saglasnosti sa zakonima prirodnog razvitka, jer nije jedinstven slučaj da se ujedinio narod podijeljen i raštrkan na mnogobrojna plemena pod vodstvom jednog socijalnog reformatora, ali je interesantan način kako je to izvedeno. Socijalni i duhovni preporod izveden onako munjevitom brzinom je historijsko čudo, koga historija čovječanstva nije do danas zabilježila. Tek što se čulo i saznalo po pograničnim zemljama Bizantije i Perzije, da se pojavio u dalekim arapskim krajevima poslanik, koji je narod arapski pozivao u vjeru, sljedbenici toga poslanika su se pojavili pod zidinama njihovih tvrđava, pozivajući stanovništvo ili da primi Islam, ili da plaća danak, a ako to nijedno neće, onda je borbu trebalo odlučiti ratovanjem.

To je bio brz preokret koji je sve zadivljavao, preporod koji je interesantan sa gledišta društvenog razvitka. Narod koji je do jučer bio raštrkan i razjedinjen, daleko od svakog društvenog i državnog poretka pošao je naprijed sa neviđenom brzinom i ujedinio se, sakupio je svoje raštrkane snage i učvrstio ih. Osnovao je državu, koja je počivala na čvrstim temeljima i svom unutarnjem uređenju, sa zdravim organizmom bez ikakva traga i mogućnosti da se u osnovima svojim podrma. Zatim prodire van područja svog narodnog državnog organizma sa isto tako velikom brzinom i pokorava narode svojoj pravednoj i čovječanskoj upravi, koji njihovu vlast sa punim zadovoljstvom primaju.

(Nastavit ćе se.)

MJESTA PREDSJEDNIKA I ČLANOVA AGRARNIH SUDOVA.

Zakon o uređenju agrarnih odnosa u ranijim pokrajinama Južne Srbije i Crne Gore predvidio je, da sve agrarne odnose u ovim pokrajinama likvidiraju agrarni sudovi. Za predsjednike i članove sreskih agrarnih sudova mogu se po odredbi paragrafa 33. Zakona postavljati aktivni i umirovljeni suci i umirovljeni činovnici sa svršenim pravnim fakultetom, a za rad u agrarnim sudovima primaju se naročite nagrade (dnevnice), koje su određene prema propisu paragrafa 29. Zakona. Ove nagrade iznose mjesečno za 4. grupu I. stepen i 4. grupe 2. stepena 2.097.13 dinara, za 5. i 6. grupu 1.956.49 dinara, za 7. i 8. grupu 1.789.09 dinara. Pored ovih nagrada predsjednicima i članovima agrarnih sudova pripada mjesečni terenski dodatak od 400 dinara od 8. do zaključno 6. grupe i 600 dinara za 5. i više grupe. Kako ministarstvo pravde ne može da stavi na raspoloženje potreban broj aktivnih sudaca za predsjednike i članove agrarnih sudova, ministarstvo pravde ovim putem stavlja do znanja svim sucima u mirovini i umirovljenim činovnicima sa svršenim pravnim fakultetom, koji žele da budu postavljeni na ova mjesta, da se odmah sa molbom i potrebnim dokumentima obrate ministarstvu pravde, agrarno-pravnom odsjeku za južne krajeve. (Iz ministarstva poljoprivrede).

MEHUM MEHMED FAIK EF. ĆERIMOVIĆ.

U Prištini na 2 .novembra 1935. god. preselio se na ahiret, ugledni i spremni alim merhum Mehmed Faik ef. Ćerimović, šerijatski sudija u Prištini.

Merhum je bio mlad u svojoj trideset i četvrtoj godini života. Uživao je veliki ugled u gradu Prištini i okolici. Poznat kao dobar vaiz, muderis, vjeroučitelj i alim amil bin-ilmihi. Koliko ga žali Priština sa okolicom, vidi se najbolje, što mu je dženaza bila odlično posjećena bez razlike na vjeroispovijest, koji su ga do groba sve na rukama odnijeli. Žale ga udova sa troje male ženske djece. Nek mu Allah dade džennet i zadovoljstvo, a ožalošćenoj porodici sabri džemil.

Sulejman Ibrahim, šer. sudija.

UNAPREĐENJA SUDIJA.

Ovih dana je postavljen za predsjednika Okružnog suda u Sarajevu g. Asim Ugljen, a sudija sreskog suda u Bijeljini g. Mehmed ef. Fidahić, premješten je za sudiju Apelacionog suda u Sarajevu. — Čestitamo!

OTPUST TROJICE UČITELJA.

Odlukom g. ministra prosvjete otpušteni su iz službe Alija M. Krajišnik, učitelj u Dugom Polju, srez gradačački; Smail A. Bišćević, učitelj u Crnom Lugu srez Bos. Grahovski i Sejfulah D. Ahmetović, učitelj u Čitluku, srez Bos. Novskog.

UNAPRIJEĐEN.

Riješenjem Bana Drinske banovine, unaprijeđen je Mustafa Voljevica, upravno kancelarijski činovnik Uprave policije u Sarajevu iz X. u IX. položajnu grupu.

RIJEŠENJE SKRIŽALJKE.

Skrižaljku u 8. broju lista nije niko pravilno riješio, te prema tome nije niko ni dobio nagradu za istu. Pomenuta skrižaljka glasi:

Vodoravno: 1. Mesdžidi Kuba (e). Enbar-Na — Širaz. 3. Dirhem — Amulet. 4. I to — Ibadet — Are. 5. Noj — Kalivo — Šoi. 6. Er — Sito — Sipo — V. Z. Troma (i) — Ko — Loptu. 8. Urade — RV. — Svrab. 9. N. N. — Risa — Utio — Li. 10. Nat — Jablan — Fel (Lef, e=a). 11. Eta — Ambera — Iul (Lui). 12. Bunara — Potrka. 13. Ikeli — Ak — Vrtih. — 14. Julijski alpi.

Uspravno: 1. Medinetun Neblj. 2. Enitor — R. R. — Notuku. 3. Skroj — Soar (Soir) — Tunel. 4. Dah — Ikindija — Ali. 5. Žrebati — Ezamerij 6. In — Mal — Okra — B. B. A. — Ar. 7. Da — Adi — Sovu — Lep — K. K. 8. Išmevil — Storovi. 9. Kiu — Topovina — Tra. 10. Urlaš — Opra — Firtl. 11. Baerov — Ta — Leukip. 12. Esteizubillahi (zas).

Egipat primjenjuje sankcije

Osiguranje glavne nilske brane

Ministar predsjednik Nesim paša dao je na sjednici ministarskog savjeta izvještaj izloživši razloge zbog kojih je Egipat pristupio sankcijama. Nesim paša je između ostalog rekao, da poštovanje obaveza Egipta prema Društvu naroda ne znači nikako nepoštovanje obaveza koje on ima prema Italiji. Privremeno se moraju staviti izvan snage samo one odredbe talijansko egipatskog trgovinskog ugovora, koje su u opreci sa sankcijama.

Havasov dopisni ured javlja: Egipatska vlada u sporazumu sa britanskim vojnim vlastima riješila je, da što bolje osigura od svih eventualnosti glavnu nilsku branu. Pored same brane postavit će se nekoliko protuavionskih baterija.

PAKT TURSKE, IRANA, IRAKA I AFGANISTANA.

»Deutsche diplomatisch-politische Korespondenz« piše povodom zaključenja pakta o prijateljstvu i nenapadanju između Turske, Irana, Iraka i Afganistana. U sklapanju ovog pakta jasno se vidi namjera država potpisnica, da u buduće što jače izraze zajednicu interesa sve regionalno povezane grupe članova Društva naroda. Osim toga se očevidno očekuje od pakta, da će pružiti povoljniju platformu za osiguranje sadašnjeg stanja na ovom dijelu svijeta.

Preveo s francuskog: Ahmed Prohić:

„Na kongresu evropskih muslimana"

(Nastavak.)

Tri Afrikanca iz Sjeverne Afrike, koji žive u Francuskoj i to gg. Messali Hadž Imache Amar i Muhamed Beddek, uzeli su riječ i govorili na francuskom jeziku i iznijeli bijedno stanje njihovih sunarodnjaka koi borave u Francuskoj, osobito u oblasti pariškoj, gdje ih živi blizu 60.000. Arapska vjerska obuka, odgoj djece, mješoviti brakovi, pariška džamija i t. d., sva ova pitanja su raspravljena od govornika na jedan objektivan i impresionističan način. Ovu priliku uhvatio je Mahmud Salem bej El-Arafati, začetnik ovoga kongresa, te skrenuo opću pažnju na povoljniji postupak Španije i Italije prema muslimanima.

Husejn Hilmi ef., peštanski muftija, je na njemačkom jeziku iznio poučan historijski izvještaj o pojavi Islama u Mađarskoj, gdje su Turci kroz dugo vremena vladali.

Kongres je održao u nedjelju ujutro svoju osmu sjednicu i odlučio je da izrazi putem štampe zahvalnost jugoslovenskoj vladi, koja pokazuje prema muslimanima punu pravednost i postupa s njima kao i sa ostalim građanima. Odlučeno je da se predloži stalnoj kancelariji sveopćeg islamskog kongresa u Jerusalem, da zavede u dnevni red buduće sesije kongresa, pretresanje pitanja sunija i šiija, da bi se postigla sloga između ova dva smjera za najveću korist Islama.

Jednoglasno su usvojene zahvale na adresu velikog muftije palestinskog Hadži Emin efendi El-Husejni i gg. Halid Sheldrake (Engleska) i Eugena Juuga (Francuska), za velike usluge koje su učinili i još uvijek čine za Islam.

Kako je to bio prvi dan pedesetčetvrte godine britanske okupacije Egipta, glavni sekretar kongresa, auktor ovih redaka, potsjetio je skupštinu na ovaj događaj.

Ihsan bej El-Džabri, član sirsko-palestinske delegacije, govorio je zatim o palestinskom pitanju. Nehtjevši se doticati politike, koja je kako smo to rekli isključena iz kongresa, govorio je o cionističkoj akciji, koja sprovodi emigraciju čitave Palestine i kupuje zemlju, da postigne cilj za kojim teži: stvaranje Židovske države. Kongres je zaključio da pošalje obavijest Društvu Naroda, britanskoj vladi, stalnoj kancelariji islamskog kongresa u Jerusalemu i raznim državama muslimanskim, da privuku pažnju ovih na ozbiljnost ove situacije i na nepravdu učinjenu arapskoj Palestini i muslimanima.

Deveta i zadnja sjednica kongresa održana je u nedelju popodne 15. septembra. I u toku ove sjednice odlučeno je u principu, da se osnuje stalna islamska kancelarija u Ženevi. S druge strane određen je definitivno stalni odbor, izabran je savjet delegata, u kojem će biti prestavljene većina delegacija na kongresu, i menovan je aklamacijom Mahmud Salem bej El-Arafati, počasnim članom stalnog odbora.

Po završetku ovih administrativnih formalnosti, predsjednik je dao riječ gospođi Lauri Vaglieri, talijanskoj orijentaliskinji, dobro poznatoj, koja je govorila o temi: Šta misli Evropa o Islamu? Govorila je arapski te je iznijela važne činjenice kulturnog, socijalnog i književnog stanja današnjeg arapskog Orijenta. Ona smatra da treba dodati nekoliko riječi, koje se odnose na reforme ostvarene po Italiji u islamskim zemljama. Na ovoj posljednjoj tački, Emir Šekib Arslan je izjavio, da muslimani mogu povoljno primiti ove vijesti. I kako se radi o jednom nepolitičkom pitanju, pročitao je sam pismo, koje je primio od Tripolitanaca u inostranstvu ,koji priznaju, da je jedan velik korak učinjen na putu uređenja, ali da još jedno teško pitanje ostaje da se riješi. Oko konfiskovanih zemalja u toku vojnih mjera, a koje nisu dosada povraćene njihovim zakonitim vlasnicima. Emir je zaželio, završujući, da se vrate brzo sve ove zemlje njihovim istinskim gospodarima i da konačno donesu odluku, koja će zadovoljiti muslimane.

Poljski muftija govorio je još o vjerskom stanju muslimana njegove zemlje, govoreći naročito o štetnim posljedicama mješovitog braka. Napomenuo je sa zahvalnošću velikodušan dar, koji je poklonio njegovim istovjernicima, Njeg. Veličanstvo egipatski kralj Fuad I.

To je ukratko točan izvještaj o radu kongresa, o kojem je cijela švicarska štampa govorila sa simpatijom.

Stalan odbor i vijeće delegata kongresa evropskih muslimana je sastavljan ovako:

Predsjednik: Emir Šekib Arslan (Sirija), član sirsko-palestinske delegacije; podpredsjednik Ihsan El-Džabri bey (Sirija), član iste delegacije; blagajnik: Abdel Baki El-Omari bej (Egipat), advokat; sekretar: Ali El-Dajati (Egipat), direktor »Istočne tribune«; pomoćni sekretar: Dr. Zeki Ali (Egipat), ljekar; izvršujući član: Sejd Zia-Eddine El-Tabatabai (Iran), nekadašnji prvi ministar; počasni član: Mahmud Salem bej El-Arafati (Egipat), nekadašnji sudija mješovitog suda u Kairu.

Što se tiče vijeća delegata, sastavljeno je kako slijedi: Gg. Derviš Korkut (Jugoslavija), Dr. Jakub Szynkiewicz (Poljska), Husejn Hilmi efendija (Mađarska), sir Hubert Omer Stewart Rankin (Škotska), Bernard Barbiellini Amidei (Italija), Mehdi Kan Kasim Zade (Austrija), Muhamed Ali van Beeten (Holandija), H. v. gosp. Ali Muhiddin (Švicarska), Messali Hadž (Francuska), Ikbel Ali Šah (Engleska).

(Nastavit će se.)

LISTAK

Mustafa S. Busuladžić:

Islam i Abesinija

(Svršetak.)

Za Ashamu vele, da je bio dobar i pravedan vladar. Svi biografi hvale njegove vrline:

Ashama se računa u tabi'ine (generacije ljudi iza Muhameda a. s.) jer je vidio ashabe (drugove Alejhiselamove) i s njima razgovarao. Nije nikada vidio Resulullaha. Ibnu Mende i neki drugi ubrajaju ga među ashabe. Umro je u mjesecu redžebu 9 g. po H. (630. po I.), a taj isti dan Muhamed a. s. je rekao svojim drugovima: Danas je umro u Abesiniji jedan dobar čovjek, sakupite se i klanjajte mu dženazu!« Iza toga je Muhamed a. s. sa ashabima u Medini klanjao Ashami dženazu.

Dvije godine iza Ashamine smrti 632. god. umro je u Medini Božiji Poslanik Muhamed a. s., a Ebu Bekr je postao halifa svih muslimana. Veze islamskog svijeta sa Abesinijom nijesu prekinute. Usluge kršćanske Abesinije drugovima Muhamedovim a. s. ostale su u svježoj uspomeni kod muslimana u svim poznijim vremenima do dana današnjega. Trajno su se podržavale trgovačke i političke veze između Abesinije i islamskog svijeta, a naročito to sa Egiptom gdje su vladali Fatinovići (909.—1171.) i Ejubovići (1171.—1250.).

Seoba muslimana u Abesiniju bila je od presudnog značaja za širenje Islama u toj apsolutno kršćanskoj zemlji. Njegovo učenje nedostiživo po svojoj savršenosti strjelovitom brzinom se širi, nakon što su prvi muslimani, neustrašivom borbom prokrčili put širenju njegovog svijetla. Historijska je istina da ima crnih stranica u prošlosti abesinskih muslimana, koji su bili izlagani progonima političke, a naročito vjerske prirode. Pored svega toga zahvaljujući prosvijetljenim islamskim umovima koji su vođeni kur'anskim riječima: Ud'u ila sebili rabike bil hikmeti vel-mevizatil-haseneti ve džadilhum billeti hije ahsen (Pozivaj na stazu tvoga Boga mudrošću i lijepim savjetom i raspravljaj s njima kako najbolje može biti) raširi se Islam te danas u Abesiniji živi preko četiri milijona muslimana, a Islam zbog svoje savršenosti svakim danom osvaja srca brojnih urođenika i mnogi dijelovi afričkog kontinenta prilaze u krilo Islama. Važno je istaknuti da u Abesiniji živi oko dva milijona bezbožaca koji neprestano prelaze u Islam. Radi velikog porasta islamskog stanovništa zabrinuti su politički krugovi etiopske carevine a toj činjenici posvećuje pažnju i svjetska štampa, a naročito evropska. Ova u posljednje vrijeme mnogo piše o prilikama abesinskih muslimana i predskazuje, kada se izravni broj kršćanskog i islamskog stanovništva u bliskoj budućnosti, da će se na političkoj pozornici Etiopije odigrati velike promjene. Tada će uskrsnuti pitanje ko će uzeti upravu države u svoje ruke: muslimani ili kršćani.

Analizirajući nutarnje stanje i previranja kao i porast islamskog stanovništva možemo istaknuti značajnu činjenicu, *da će Islam u budućnosti Abesinije igrati vrlo važnu ulogu i da će veći dio Abesinije primiti pravi muslimanski karakter.*

U Africi se odigravaju strahoviti događaji, koji bacaju ružnu sjenu na civilizovani Zapad. U vijeku kada se na sve strane govori o slobodi kao najosnovnijem principu istinske demokracije, kada apostoli mira savremene Europe razvijaju misli o istinskoj saradnji svih naroda, dotle se na hiljade muslimana u prvim redovima bori i na jednoj i na drugoj strani vodeći međusobno bratoubilački rat.

U ovim sudbonosnim danima po Abesiniju stav je islamskog svijeta jasan, koji želi da ta slobodna Afrička država sačuva punu svoju slobodu, jer će muslimani u svojoj slobodnoj državi Abesiniji svakako imati više slobode i bolje zajamčena svoja ljudska prava, nego li pod vlašću jednog evropskog naroda. — Zato muslimani sa naročitim interesom prate tok tih ratnih događaja u Abesiniji i žele puno uspjeha i sreće abesinskom narodu u obranu njegove narodne slobode i nezavisne abesinske države. Abesinija je u prvim danima Islama pružila muslimanima dragocjenu pomoć i pružila gostoprimstvo muslimanima, koji su morali napustiti svoju rođenu grudu. Ovim je Abesinija još prije trinaest i po vjekova dokazala svoju kulturnu zrelost, kojom se ni danas ne mogu pohvaliti takozvani kulturni narod. Mogo bi joj možda donijeti tehnički preporod, da tim otme prirodna bogatstva toga naroda i stvori bijedu i sirotinju. među tim narodom. Muslimani vjeruju da će pravda pobijediti i da će Abesinija znati očuvati svoju slobodu kao i prije četrdeset godina.

Udijeli siroti

Udijeli siroti,
Sretneš li ju kada,
Od tebe Bog to traži,
U tvojoj dobroti
Bićeš Bogu tada
I bliži i draži.
Kako samo jadna
Od zore do mraka.
I prosi i moli;
Tužna je i gladna
Jad ju snašla svaka
Olakšaj joj boli.
I kraj nje ne prođi
Hladna srca sine
Ljepo ni od tebe;
Već joj milo dođi
U susret sa čime
Radi samog sebe
Siroti udijeli!
Na svakom koraku
Kad uza se imaš;
„Kroz svoj život cijeli,
Za ovu sadaku
Sve od Boga primaš

Sarajevo. R. b. Maldini.

Događaji među muslimanima u Dubrovniku

Ne žaleći truda ni troškova g. Salih ef. Omanović došao je iz Dubrovnika samo radi toga, da potraži našega saradnika i da ga zamoli, da slučaj sa njihovim imamom-matičarom iznesemo u našem listu.

U Dubrovniku — starome gradu gospara danas živi preko 500 muslimana. Oni su došli iz Bosne i Hercegovine i možda ostavili svoje mile i drage samo da zarade u »tuđem svijetu« koru tuđeg tvrdog hljeba. Došli su »trbuhom za kruhom«, da sebi i svojima pribave, na pošten način, svakidanji hljeb, a ne iz neke obijesti i provodnje, da borave i odmaraju se na obalama divnoga Jadrana.

Pored gg. Salke Nazečića prof., Safveta Burine prof., Saliha Omanovića trgovca i još nekih činovnika, zanatlija i bakala ostali su mahom obalski i lučki radnici. Ovi posljednji žive u vrlo teškim prilikama. Standard njihova života je u glavnom vrlo nizak — dnevno 3—8 dinara. Ali i pored toga, iako žive u gradu gdje nikada muslimana nije bilo, oni su ostali i dalje dobri i pobožni muslimani. Mještani su h rado primili i ne čine im nikakve smetnje. U svakoj prilici izlaze im rado u susret. A zašto i ne bi? Zahvaljujući gg. prof. Nazečiću, Burini i Salihu Omanoviću uredno obavljaju sve vjerske svečanosti i dužnosti pravih muslimana. Gore pomenuta dva vrijedna i istaknuta intelektualca često održavaju poučna predavanja i tako im pokazuju pravi put. Svojim dobrim vezama i uz pomoć g. Huseina Tolića pristava, koji je nedavno premješten u Dubrovnik, mnogima besposlenim muslimanima nađu zaposlenja.

To naročito se opazilo, kako je došao g. Tolić.

Kazao sam da su dobri muslimani, a mogu reći da se i međusobno pomažu i paze i tako imponiraju mještanima i pokazuju lijep primjer za ugled. Dok nije uspostavljen imamat oni su svi dobrovoljno doprinosili za imama, najamninu za džamiju — iznajmili su privatni stan i preudesili ga za džamiju sa mihrabom i ostalim — i druge svoje zajedničke potrebe oko 15.000 dinara. Ukazala se potreba uspostave imamata. Održane su nekolike konferencije, poslate deputacije mjerodavnim faktorima i želja im se ostvarila Na 15. jula 1933. godine uspostavljen je imamat. Za imama matičara došao im je Derviš Korkut. Rado su ga dočekli i on je bio s njima zadovoljan. A da li su oni snjima zadovoljn, vidjećemo! Izdržavali su ga iz svojih sredstava, pozivali na ručke i večere. Bilo mu je,a i sada, ko bubregu u loju. Od njega su zahtjevali samo da obavlja vjerske obrede uredno i ništa više. Spomenuti intelektualci sa g. Muhamedom Hadžiosmanovićem, koji je tada živio u Dubrovniku i sa g. Omanovićem osnivaju pokopno društvo »Rahmet«, a malo kasnije i privredno-kulturno i socijalno društvo »Preporod«.

U iznajmljenoj džamiji g. Korkut je klanjao samo džumu, a uz Ramazan i teraviju, iako su oni tražili i htjeli, da klanjaju i ostale vaktove namaza. On im je po pričanju g. Omanovića rekao: »Moja je kuća udaljena 5 minuta od džamije, pa ja ne mogu da dolazim na svaki vakat. Eto vam kuća, a eto džamije, pa klanjajte — ja ne moram s vama klanjati«.

Oni su se tužili na rad g. Korkuta. Slali su tužbe na muftijski ured u Mostaru (na 17 tabaka napisanu), ali uzalud. Tužba je otišla ad acta. Tužili su se i starijim vjerskim vlastima, ali i to je ostao glas vapijućeg u pustinji. Trpili su ga i dalje, ali sada je to prešlo granice.

— Na 21. novembra o. g. — kako kaže g. Omanović — zamolili smo imama, da klanjamo u zajednici s njime ostale vaktove, bar za vrijeme Ramazana. Rekli smo mu, eto se približuje Ramazan potrebno je, da nam učite i mukabele i hatme za naše umrle. On nam je na sve to odgovorio: »Šta znači to učiti mukabelu? Ja to ne znam. Nađite drugog, da vam to uči, ja neću«. Šta možemo sada? — nastavio je g. Omanović. — Došao sam evo, da vas zamolim, da o ovome našem slučaju u »Islamskom Glasu« pišete. Mi ga nemožemo više trpiti. Naša djeca ostaju bez vjerskog odgoja, a računamo da imamo eto imama. Zašto nam ne izađu u susret ne spreme drugoga imama, koji bolje zna, šta mu je dužnost. Neka nam odgovore nadležne vjerske vlasti ko je dao fetvu našem imamu, da ne klanja i ne uči što treba. Molim vas pomozite nam da nađemo nekoga hafiza, da nam bar on uči za vrijeme ovoga Ramazana. Sve nek ide na naš trošak. To je Bogu plakati, što mi trpimo, — završio je g. Omanović sa suzama u očima.

Šta sam mogao drugo, već da mu izađem u susret. Pomoću prijatelja g. Hafiza Saliha Puzića našao sam mu čovjeka, koji će da im uči i klanja za vrijeme Ramazana. To je mladi pitomac Gazi Husrevbegove medrese u Sarajevu g. Fazlagić, koji je došao u Mostar svojima na ramazanske ferije. I g. Fazlagić je već otišao. Lijepo su ga dočekali.

Iznosimo ovaj nemio slučaj među muslimanima u Dubrovniku i skrećemo pažnju nadležnim, da izvide cijelu stvar. Žalosno je da i ovakovih imama postoji u našoj sredini. Izgleda, da g. Korkut ima jaku protekciju, pa zato ga i drže u Dubrovniku, gdje mu je bez sumnje dobro i predobro. Lako je uživati a ne odgovarati svojim dužnostima

To je više nego sramota. Ovoliko za sada.

Muhamed Ajkić.

Naše najveće zlo

Naše najveće zlo, koje je staro koliko i čovječanstvo to je prostitucija.

Imamo u glavnom dvije vrste prostitucije. Prvu, koja potiče iz ekonomske bijede i drugu, iz polne izopačenosti — perverzija.

Ovaj prvi ekonomski razlog, smetnja je svih naprednih i kulturnih društvenih potreba i on disharmonizira sve odnose i životne potrebe ljudstva, te smeta njihovom realizovanju i stvara još jedno socijalno zlo u formi prostitucije, čija je najglavnija odlika ta što prostitucija ove vrste nema svog izbora u individualnoj volji i ličnoj želji za njeno obavljanje, kakav je slučaj sa prostitucijom druge vrste, o kojoj ćemo u nekoliko poteza da progovorimo kasnije.

Prostitucija, koja se stvara i širi samo radi toga, što se ekonomski slabo stoji, drugim riječima, što je izvjestan broj ženskih lica sirotinja pritisla, koja se obično ni svojim plasiranim radom neda suzbiti ili ublažiti — takva prostitucija je pitanje na koje se imamo najviše pozabaviti, pitanje koje zadire u najelementarnije osnove društva i novih generacija.

Suzbiti prostituciju ne znači zabraniti prostituciju. Treba je liječti na drugi način, ma da zabrana i stroge mjere imaju malo pozitivnih rezultata. U potpunosti suzbiti prostituciju obe vrste je nemoguće. Prostituciju, koja je stvorena neimaštinom i sirotinjom suzbija se u onoliko u koliko se popravi stanje i otkloni neimaština t. j. otkloni briga za »ruhom i kruhom« kod individua, ili njihovih porodica. Druga vrsta prostitucije ne može se nikako suzbiti, ma da postoje i metode liječenja.

Na pitanje šta nam donosi prostitucija ili kakve posljedice od nje imamo, pa da je nazivamo našim najvećim zlom, dovoljno je da napomenemo samo ove štete: šteta po narodno zdravlje, jer ona je izvor svih vrsta veneričnih bolesti, drugo je degeneracija društvenih članova u dva vida: 1. pojava degenerika još kod novorođenih, i 2. smatranje robovima ili mrtvom stvari onih ženskih lica, koje su na silu upućene na prostituciju.

Venerična bolest nije opasna samo u polnom opštenju sa nezdravom osobom, već i pri najmanjem dodiru sa njom ili dodiru kakvog predmeta inficiranog od nje. Što je najubitačnije, posljedice ne ostaju samo kod oboljelih. One se nastavljaju i u njihovom potomstvu se nasljeđuju.

Pored materijalne bijede zbog koje se posrće ima još jedno zlo, koje kompletira srljanje u prostituciju. To je alkohol. Mnogobrojne su žrtve, koje su zbog alkohola tako nisko pale. Bezbroj je onih sitnih i bogatih koji su se u nektaru Bahusove loze zaboravljali i rušili nevinost i zdravlje, da bi sutradan činili veću listu javne i tajne prostitucije. Prostituciju od prisiljanja i prostituciju od bijesa.

U nizu ostalih uzroka prostitucije i moda zauzima vidno mjesto u širenju ovog razvrata. Ona ima dvije svoje zasluge: 1. što današnja moda razgolićuje one dijelove tijela, koje ni pod kojim higijenskim uslovima i zdravstvenim propisima nebi trebalo razgoliti i 2. što siromašni svijet u želji da se nosi po modi, kao i bogati, pristupa poslu »na lak način« ili kako to prostitutke govore »tuku žicu i vozaju se«.

Plesovi na kojima se okuplja nastrana omladina, fabrike su prostitucije i mnoge zalutale ovčice ubrzo nađu utočišta u »maison de tolerance« (tajnoj kući) ili rješavaju svoju sudbinu rastvorom kamene sode ili skakanjem u rijeku.

Kancelarije i radionice u kojima je ženski svijet upućen na zaradu također su mjesta, gdje se prostitucija rađa, jer bezskupuloznost šefova ili poslodavaca ide dotle, da je podavanje u najviše slučajeva »conditio sine .ua non« — glavni uslov za dobijanje službe.

Pohotljivost i zloupotreba svoga položaja kod muškaraca su danas prešle svaku mjeru.

Znamo da više ne postoje javne kuće ni u jednom mjestu u našoj zemlji, ali danas ima bezbroj privatnih stanova, gdje se vrši prostitucija. — Mnogi kućevlasnici izdaju svoje stanove prostitutkama, gdje ona obavlja svoj zanat ,iako to kućevlasnik vidi i zna.

Potrebno je pored zabrane javnih kuća učiniti nužne mjere za sve i prema svakome, da se ovo zlo donekle spriječi, i ne dozvoliti, da naše sestre koje će biti danas sutra majke, plaćaju službu i namještenje svojom nevinošću, a kada ih se šef ili poslodavac nasiti, otpušta ih i baca na ulicu. Znamo da se prostitucija ne može iskorjeniti, ali se može umanjiti. Potreban je samo viši nadzor od strane vlasti i u tome će se donekle uspjeti.

Hamika Ajkić.

Kratak pregled Konjica

Istaknuću ovdje ukratko glavne crte prošlosti, običaje i razno iz Konjica.

Konjic leži u jednoj divnoj dolini, opkoljen sa brdima, koji su obrasli s desne strane crnogoricom, a s lijeve strane niskom hrastovom šumom i vinovom lozom. Kroz samu sredinu grada protječe rijeka Neretva, koja vijugavim svojim koritom dijeli grad u dva dijela, i to: novi i stari. Novi dio grada zvao se je za turske vladavine Beligračak, a od zgrada su bili samo konak (sud) i jedan han (prenoćište) 2 džamije koje i danas postoje. Jedna se zove Repovačka, jer su je gradili Repovčani i Djevojačka, koju su sagradili činovnici sudski za vrijeme turske vladavne a dokazuje se, da su je i djevojke sagradile svojim novcem, samo ona danas služi kao bravarska radiona.

Danas je taj novi dio grada zvani Varoš izgrađen lijepim kućama, gdje se nalazi mnogo muslimanskih radnji. Stari dio grada zvao se čaršija, a i danas se tako zove. On ima četiri džamije koje se zovu Tekijska džamija Mehmed paše, Prknajska, Čaršinska Junuz čauš i Vardačka džamija. Tekijska džamija se tako zove, što je prije uza samu džamiju bila sagrađena derviška tekija. Ranije su postojale i tri banje, kojih danas više nema, medresa, koju danas polazi blizu 50 softa te dva mekteba i to jedan muški i jedan ženski. Osim toga nalazi se u čaršiji u haremu Junuz Čauš džamije i turbe (grob) Dervišage Čengća, koj je bio brat Smailage Čengića, pa na putu od Mostara do Konjica umro je i tako je pokopan u Konjicu godine 1874. Također nalazi se i kameni most, koji spaja stari i novi dio grada, a kojeg je sagradio neki paša godine 1674. (1093. po H.) prolazeći sa vojskom.

Vakuf posjeduje lijep imetak, ali ne udovoljava svojim potrebama, jer od pet džamija može se reći, da su dvije u dobrom stanju, a ostale tri u lošem. Uz desnu obalu Neretve vodi željeznička pruga od Sarajeva do Dubrovnika. U konjičkom srezu je i poznato Boračko jezero sa svojim prirodnim ljepotama, koje i mnogi stranci posjećuju a udaljeno je od Konjica 16 kilometara (4 sata pjesačenja). Nedaleko od Konjica nalazi se i brdo Zlatar, gdje se nalaze tragovi nekadašnjeg rudokopa, a tvrdi se, da su Turci tu kopali zlatnu rudaču, a po tom je tako prozvano.

Nedaleko od Konjica oko 5 km nalazi se voda Ljuta, koja je desna pritoka Neretve, te je neki upotrebljavaju za liječenje rana, radi nekih mineralnih sastojina.

Klima je u Konjicu umjereno sredozemna, te se radi toga narod može baviti većinom zemljoradnjom, a bavi se i voćarstvom i vinogradarstvom. Od zanata je čuven drvorezbarski, koji jedino postoji u našem gradu u cijeloj državi.te ima po prilici oko desetak radnji. Kao svugdje tako i u nas poslije oslobođenja počelo se sa otvaranjem raznih zanata i trgovina.

Voće se mnogo izvozi a najviše grožđe, jabuke i orasi, te ostalo u manjoj količini. U Kulturnom pogledu Konjic nije dao mnogo od sebe naučnih ljudi, kao druga mjesta, nego samo mali i neznatan broj, među kojima treba spomenuti Šukriju Alagića, Hamdiju Mulića i rah. Sejfulah ef. Prohića. Običaji su slični kao u Bosni, govor čist hercegovački. Narodni su praznici u Konjicu: Nervozi Sultan, prvi dan proljeća; Jurjev (Đurđev dan) i Aliđun (Ilin dan) 2. augusta.

Narod nije odan poslu, najvoli ljenčariti i sjediti po kafanama, te prepričavati razne doživljaje komentarisati — manje mjesto a više kafana nema ga na daleko kao Konjica, oko 26 kafana — a ima i poslovica koja kaže: »Izgorile konjičke svijeće hesabeći sarajevsko blago« — to će reći, da su uvijek bili radoznali, ali ne svi, jer u svakom žitu ima kukolja.

Od velike je važnosti što Konjic obiluje mnogim prirodnim ljepotama i bogatstvom. Naročito je njegova nutarnjost bogata raznim rudama, koje se nigdje još ne iskorištavaju osim u blizini nekoliko kamenoloma.

Od društvenih muslimanskih ustanova postoje jedino u gradu Gajretovo povjereništvo (prije mjesni odbor) »Jugoslavenski klub« i pokopno društvo »Dobrotvor«.

Refik Hadžimehanoić.

KROZ ŠEHER-SARAJEVO:

VAKTIJA

Ramazan 1354. (1935.)

Broj dana	Dan	December	Sunce izlaz s	Sunce izlaz m	Podne s	Podne m	Ikindija s	Ikindija m	Sunce zalazi s	Sunce zalazi m	Jacija s	Jacija m	Imsak s	Imsak m
9	Pet.	6	7	8	11	51	2	4	4	17	6	00	5	14
10	Sub.	7		9		52		4		17		0		15
11	Nedj.	8		10		52		4		17		0		16
12	Pon.	9		11		53		4		17		0		17
13	Utor.	10		12		53		4		17		0		18
14	Srij.	11		13		54		5		17		1		19
15	Čet.	12		14		54		5		17		1		19

»ISLAMSKI GLAS«
Nezavisni, kulturno-prosvjetni i informativni list.
Uredništvo i uprava: Kundurdžiluk ul. br. 22. I.
Čekovni račun Poštanske štedionice Sarajevo br. 1600.
Broj 10., godina I., dne 6. decembra 1935.

PRESELENJE uprave i uredništva našega lista u nove prostorije.

Uredništvo i uprava našega lista se preselila od 1. decembra o. g. u nove prostorije na Obali Vojvode Stepe broj 7. I. kat.

ZABRANJENA JE PRODAJA KNJIGA I UDŽBENIKA PO ŠKOLAMA.

U vezi sa učestalim slučajevima prodaje knjiga i udžbenika po školama od strane pojedinih lica, a u smislu pretstavke Saveza trgovačkih udruženja, Ministarstvo trgovine i industrije umolilo je Ministarstvo prosvjete, da i ono, preko školskih uprava, skrene pažnju nastavnicima, da navodni način prodaje knjiga i udžbenika nije u skladu sa odredbama Zakona o radnjama.

Kao što se vidi, izgleda da će, najzad, po trgovce važno pitanje prodaje knjiga i udžbenika po školama, biti riješeno.

KONFERENCIJA PRIVREDNIKA U MERHAMETU.

Kako smo u prošlom broju izvijestili naši sarajevski privrednici su donijeli odluku da prigodom ovog Ramazana što izdašnije pomognu naš Merhamet. Prema tome zaključku delegacija naših privrednika održala je sa Merhametovim uprav. odborom širu konferenciju na kojoj se raspravljalo o načinima kako da se što obilnije Merhamet pomogne. Izrađen je program po kome će se ta akcija povesti pa je zaključeno da Merhamet uputi pisma svima stranim i mjesnim trgovačkim firmama sa kojima naši privrednici stoje u poslovnim vezama. Ova će pisma biti preporučena od strane samih privrednika, koji će naročito apelovati na svoje poslovne prijatelje da svojim prilogom pomognu akciju Merhameta.

PREMJEŠTAJ.

Riješenjem Ministra pravde, premješten je g. Ibrahim ef. Hadžišehović šer. sud. pripravnik iz Novog Pazara u Gnjilane.

Istim riješenjem premješten je g. Hasanović Osman, šer. sud. pripravnik iz Gnjilana u Novi Pazar, oba po potrebi službe.

SAJAM KRZNA U LJUBLJANI

bit će 27. januara 1936. godine u prostorijama Ljubljanskog velesajma. Lovačko-prodajna organizacija »Divlja koža«, koja priređuje ovaj sajam odnosno akciju, ima direktne veze s inostranim kupcima, koji plaćaju za robu svjetske cijene. Zato preporučujemo svim lovcima, neka svoj ovogodišnji lovački plijen pošalju u prodaju samo svojoj prodajnoj organizaciji. Svakako moraju kože biti dobro i pravilno pripremljene. Nemojte ih sušiti na peći, već na zraku! Kožu treba dobro očistiti i napeti. Dobro pripremljena koža vrijedi gotovo još jedan put toliko nego slabo pripremljena istog kvaliteta. Kože treba poslati na naslov: »Divlja koža«, Ljubljana, Velesajam.

DEŽURNE APOTEKE.

U nedjelju imaju dežurstvo apoteke:
Finci, Aleksandrova ul.
Levi, Baščaršija.

Zar — znak čestitosti i čistoće ili maska prostitucije

Ovi redovi nisu nikakva novost, a nažalost ni u njima izražena tražnja nije prva, pa se ona već nekoliko puta, istina bez uspjeha, ponavlja u našoj muslimanskoj štampi. Ovaj puta bit ćemo kraći no obično, ali energičnije tražeći — ako se već jednom socijalnom zlu ne može i u današnjici nema radikalnih sredstava da stane na put, da se to zlo i sramota onemogući provoditi pod maskom onoga, šta je za našu ženu vjekovima bilo simbol morala i čestitosti.

Riječ je o prostituciji, sramnoj trgovini ljudskim tijelima, koja je među nšim muslimanskim elementom uzela jedan strašan zamah, i koja uz ostale nedaće i nesreće tišti naš elemenat. Mi ovdje nećemo ulaziti u problem prostitucije; nećemo raspraljati o njenim uzrocima i posljedicama; nećemo iznositi bijedu našeg sitnog čovjeka i njegove žene koje današnjica goni u ralje prostitucije; nećemo ovaj puta iznositi prljave primjere sitih i bijesnih pojedinaca naše muslimanske toliko puta »bolje«, »aristokratske« ili »industrijske« sredine, koja se je životinjski zasitila tijela mnoge sirotice i onda je gurnula u propast s nekoliko tuđom krvlju umazanih banknota; nećemo da ironiziramo na račun naših javnih ustanova, kojima je u programima uslovljen boljitak našeg elementa, — nego ovdje tražimo, i to jednom za uvijek, da se ono, što je našim majkama bilo i ostaje znak moralne čistoće, svuče s onih, koje nisu dostojne da ga nose.

Mi žalimo te bijednice, mi znamo, da su one u glavnom žrtve grube današnjice, ali ne možemo da dozvolimo da se prlja i gazi čistoća naše žene.

Najposlije, kada je prostitucija zakonito dijete današnjice (o kome mati malo brige vodi), one je se ne trebaju stiditi, neka joj se ukažu u svoj svojoj drastičnosti, samo neka je ne kriju i gone pod zarom i valom, jer ovdje se nesmije zaboraviti, da jedan veliki broj prostitutki koje nisu regrutovane iz muslimanskih redova, bez straha, i sa sigurnošću nosi zarove, znajući, da su tako mnogo sigurnije. Kolika ironija: Zar, kao simbol morala, — i zar kao maska prostitucije!

Na kraju, radi konkretnosti, treba proći kroz mnoge naše kavane, gdje se za razliku od negdašnjih ramazanskih noći provede današnje ramazanske noći, i uvjeriti se o istinitosti gornjih redova.

U štimungu slabokrvne i jeftine muzike, osakaćenih sevdalinki i gustih oblaka dima, glavnu publiku sačinjavaju žene u zarovima. I ne treba čovjek da dugo promatra te žene, pa da se uvjeri i ugleda svu strahotu najbesramnije prostitucije, u kojoj majka često podvodi svoju vlastitu kćer, i uvidi, da se pod zarom, kao najsigurnijom maskom, krije mnoga prostitutka, bez razlike muslimanka ili inovjerka.

Mi ovdje apelujemo i energično tražimo od onih, koji su zato pozvani, da ako se već ništa stvarnoga protiv prostitucije ne može poduzeti, da se zar, kao simbol morala i čestitosti prave muslimanske žene, svuče s onih, koje nisu dostojne da ga nose, i da se jednom za uvijek onemogući da zar bude maska što sigurnijem tjeranju bluda, čak i u onim Svijetlim noćima.

Rek.

PROŠIRENJE UPRAVE ZADRUGE »MISIR«.

Na sjednici uprave Privredne zadruge »Misir« koja je održana 3. o. mj. kooptirani su u Upravni odbor gg. Ibrahim Šahinagić, pretsjednik trgovačkog udruženja i član upravnog odbora trgovačko-industrijske komore, Bećir Đonlagić trgovac i poslanički kandidat iz Tešnja i Hafiz Muhamed Pandža.

Ovim izborom je sada kompletirana uprava zadruge »Misir«, koja je po bivšem režimu dugo sprečavana u radu. Pretsjedniku zadruge g. Šemsuddinu Sarajliću je tek nedavno javljeno sa Uprave policije, da se predstavnicima zadruge mogu sada izdati putnice za bližnji Istok.

Do sada su u Upravnom odboru zadruge »Misir« bila slijedeća gg. Sarajlić Šemsuddin, predsjednik, Mešinović Ahmed trgovac iz Sarajeva, Arslanagić Asim trgovac iz Sarajeva, Aganović H, Ali ef. Eskidžić Muharemaga trgovac iz Sarajeva, Šišić Mehmed pilanar iz Vareša, Ferizbegović Omer trgovac iz Teslića, Raščić Hifzo načelnik iz Čajniča, Begović Arif trgovac iz Trebinja. Nadzorni odbor: Kučukalić Mehaga posjednik, Halilbegović Ibrahim iz Gračanice, Abdagić Muharem iz Foče, Mešinović Midhat iz Sarajeva, Šestić Asim iz Zenice.

»SMJERNICE NOVOG POKRETA«
(Izjava na članak g. B. Gluhbegovića).

U jednom broju »Islamskog Glasa« izašao je članak pod gornjim naslovom u kome je pisac htio da prikaže smjernice Muslimansko kulturno-prosvjetnog pokreta sa svog ličnog gledišta. Pošto sam članak po svom načinu izlaganja daje utisak kao da stvarno predstavlja budući rad društva, to smo prisiljeni radi javnosti izjaviti slijedeće:

Članak g. Gluhbegovića je njegovo lično naziranje na naš ekonomski progres i kao takav nema nikakve veze sa pokretom. Neupuštajući se u to da li je to naziranje ispravno uprava smatra za potrebno da se ogradi od samog članka kao »smjernica novog pokreta« jer isti nije ovlašten od uprave da te smjernice izlaže. Članak sam — kao članak — može biti i ispravan, ali pošto je to potpuno lično gledište, to je skučen i nejasan u pogledu svrhe pokreta te stvara bojazan da bi se ta svrha kod neupućenih krivo tumačila. Zato jer je pokret tek u svom početku, njegova stvarna ideologija koja leži na bazi bratske saradnje u islamskom duhu biti će izložena tek onda kada bude definitivno odobren rad pokreta od strane vlasti.

Za odbor:
Sead Arifhodžić.
Salem K. Hadžihasanović.

IZ DRUŠTVA »MERHAMET«.

Kao što smo već pisali, naše društvo »Merhamet« u svrhu kontrole i suzbijanja prosjačenja po gradu, izdalo je svoje »Sadaka« kupone po 25 para, 50 para i po 1 dinar, koji se mogu odkupiti od društva i sirotinji dijeliti mjesto gotovine. Prosjak koji dobije ovaj kupon mora otići u društvo i unovčiti ga. U društvu se uzmu svakom prosjaku njegove generalije, pa će se o svima takovim prosjacima provesti izvidi o njegovom imovnom stanju i vladanju. Za kojeg se ustanovi da je zaista nuždan prositi, daće mu se vidna oznaka i samo takovim prosjacima trebaće u buduće davati sadaku.

Da je ova akcija korisna i plemenita o tome netreba pisati samo je do našeg svijeta stalo, da ova akcija uspije i dođe do željenog cilja. Stoga je potrebno da svako ko daje »Sadaku« da istu daje sa Merhametovim sadaka kuponima, jer će se jedino na taj način kontrolisati i suzbiti nepotrebno prosjačenje.

Prostorije društva »Merhamet« Aleksandrova ul. br. 12. biće preko cijelog dana Ramazana otvorene i stoje članovima i prijateljima društva na raspolaganje.

RAMAZANSKA PREDAVANJA.

U subotu dne 7. decembra na večer iza teravije održaće u prostorijama muslimanskog kulturnog i humanog društva »Bratstva« na Vratniku predavanje prof. g. Muhamed Kantardžić. Tema predavanja je: Naše socijalne dužnosti.

U nedjelju dne 8. o. mj. na večer iza teravije održaće predavanje u prostorijama Muslimanskog ekonomskog i zanatskog društva »Hurijet« g. Abduzajimović Enver, absolvent srednje tehnike. Tema predavanja je: Šta koči naš napredak.

NEKA SE ISPRAVI!

U prošlom broju našega lista kod preloma uvodnika od Mevlana Džemaluddina Čauševića »Kur'an i Ramazan« potkrala se krupnija greška, pa molimo naše čitaoce da to isprave. Naime na prvoj strani u zadnjem retku četvrtog stupca iza riječi »sve ljude da samo«, prebačen je čitav pasus koji iza toga slijedi na drugu stranu koji počinje u dvadesetom retku prvog stupca odozdo sa riječima »onako kako treba da Boga obožavaju«. Molimo, da se uvaži!

NOVE KNJIGE I ČASOPISI.

»Hrvatska revija«. Izašao je iz štampe 12. broj ove ugledne književne revije, koja je kroz osam godina svog izlaska stekla ugledno mjesto u našoj književnosti. U ovom broju su zastupani sa svojim radovima Dr. Franjo Fancev, Ljubomir Maraković, Vladislav Kušan, Vladimir Jurčić, Dr. Branimir Ivkić, Mirko Deanović, T. Mortiotije i Stjepko Tronti. U feljtonu su zastupljeni Dr. Josip Boguer, B. Livadić i Dr. Branimir Ivakić. Cijena za pretplatu je godišnje 200 Din., a za članove Matice Hrvatske i đake 180 D.

»Hikmet«, mjesečna vjesko-teološka revija. Izašao je 6. broj ove vjerske revije, koja je sa ovim brojem pretvorena u glasnik tuzlanskog udruženja ilmijje. Veći dio ovoga broja je posvećen radu »Mirkata«, a ujedno je i donešena predstavka »Mirkata« Ministru saobraćaja g. Dr. Spahi, u kojoj se traži da se ne ukidaju muftijstva, kako je u uvodnom nivou zakonskom projektu I. V. Z. predviđeno. Donešen je i memorandum iz Mostara, koji je također upućen gosp. Dr. Spahi, po pitanju dokidanja muftijstava.

KNJIGA O KORUPCIJAMA.

Ko šteti narodne i državne interese, pod ovim naslovom je ovih dana izašla iz štampe knjiga, koju je napisao i izdao g. A. M. Šahinagić.

Želja je i namjera sa izlaženjem ove knjige, da se šira javnost i narod upozna sa korumptivnim radom i nedozvoljenim spekulacijama bečko-peštanskih i zagrebačkih Judeo-masona u najvećim vrhovima državnih trg. ustanova a naročito na ogromnu štetu najvećih državnih trgovačkih preduzeća »Prizada« i »Šipada«.

U predgovoru knjiga pisac iznosi ilustracije strašnih teškoća koje su mu činjene od strane pljačkaša i ujedno ističe činjenice i primjere nevjerovatnih protuzakonitosti za onemogućivanje odkrivanja korupcije i drakonskih primjena tada činjenih prema njemu.

Uglavnom sadržaj knjige može svakom da posluži kao javan dokaz, da su kod nas Judeo-masoni uspjeli pomoću internacionalnog velekapitala i putem tajnih kanala internacionalnih agenata da pruže svoje pljačkaške niti do svih izvora državnih dobara i da postanu u svim pitanjima i poslovima glavni maheri.

Istina, dok ovo pišemo, saznajemo da je povodom izlaženja pomenute knjige određena anketa, sastavljena isključivo od držav. činovnika, kojoj je dužnost da ispita sve nepravilne radnje u »Prizadu«. Ali, mi se bojimo da od svega toga neće biti ništa kao ni sa starom anketom 1931. g. u »Šipadu«, kako to tvrdi pisac knjige u predgovoru.

Knjiga se može dobiti kod izdavača: Višnjićeva 16, Beograd, po cijeni od Din. 12.—.

JADRANSKI KOLEDAR ZA 1936. GOD.
Koledar jugoslovenskih emigranata iz Julijske Krajine.

Ovaj koledar kojega izdaju već drugu godinu emigranti iz Julijske Krajine, izašao je u nakladi konzorcija lista »Istra« u Zagrebu. To je zapravo almanah Hrvata i Slovenaca iz Italije u kojemu su sarađivali mnogi poznati pisci domaći i strani.

U njemu nalazimo slijedeća imena: Dr. Ivan M. Čok, pretsjednik Saveza emigranata piše uvodnu riječ; pjesnici Mate Balota, Drago Gervais, Rikard Katalinić-Jeretov, Ante Dukić, Srećko Kosovel, Vera Karaševčeva, Mate Dvorničić i t. d., dali su nekoliko odličnih pjesama do sada nigdje neobjavljenih. Političke članke i rasprave napisali su Charles Loiseau iz Pariza, Lujo Vojnović, Niko Bartulović, Ivo Grahor i predsjednik Dodekanaške omladine iz Atona g. Nontas Arcadis. Kulturno istorijske rasprave su dali Mirko Breyer, Josip Vuga iz Čeških Budjevica, Dr. Fran Ilešić, Dr. Lavro Čermelj, R. Medin Dremovčev, Nikola Žic, Just Pertot, Jakov Vivoda i još nekoji, a beletristikom i raznim člancima su koledar obogatili Viktor Car-Emin, Ivan Pregelj, Bogomil Magajna, Ernest Radetić, Ante Rojnić, Hijacint Ketris, Miho Krvavac, Pero Trepov, Joško Žiberna i t. d.

Jedan dio kalendara je popunila omladina iz Istre, Trsta i Gorice, počevši od učenika osnovnih škola do studenata univerziteta.

Naslovnu stranu je lijepo izradio akad. slikar Bobutinski, a u kalendaru je velik broj slika i karta Istre po narodnosti sa statistikom. Ima 224 stranice, a stoji 10.— Din. (deset dinara). Naručuje se kod: Uprave lista »Istra« — Zagreb — Masarykova 28a/II ili u Ljubljani kod podiprave »Istre«, Erjavčeva cesta 4a. Može se dobiti i kod svih emigrantskih društava, kao i u knjižarama. Kalendar su uredili Tone Peruško i Joško Žiberna.

Od 6. januara 1929. do 5. maja 1935.

(Nastavak.)

Sa svojim manifestom od 6. januara 1929. Kralj je preuzeo državno kormilo u svoje ruke i otvorio jedan novi režim.

Taj režim prema izričitom tekstu samog manifesta kao i kasnijim kraljevskim izjavama trebao je da bude privremen i da traje samo dotle, dok ne izmiri zavađeni narod i stvori atmosferu uzajamnog povjerenja. Iza toga trebao je opet da nastupi normalni ustavni poredak. Ukidanjem vidovdanskog ustava i odlaganjem parlamentarizma, morala su biti ograničena i ustavna prava građana i povučeni politički zakoni, koji su ta prava dopuštala. Ali to nije bilo tako strašno. Sloboda djelovanja na konstruktivnom polju rada ostala je dozvoljena. Dva glavna ustavna faktora narod i Kralj postojala su i dalje. Uklonjen je samo onaj posrednik koji ih je rastavljao. Kraljev 6. januarski manifest po svojoj suštini, davao je utjehe i plemensko političkim aspiracijama svih dijelova našeg naroda i kulturno-personalnim potrebama svakog pojedinca, i doprinio stišavanju duhova u zemlji.

Ukidanjem parlamentarizma i obrazovanjem vanparlamentarne vlade, za svoje saradnike Kralj nije mogao uzeti same vojnike. Umješati vojsku u politiku predstavlja jedan opasan eksperimenat. Među civilima pak nije bilo skoro ni jednog neutralnog čovjeka od neke političke reputacije, a da nije bio partijski obilježen. Dakle nije se imalo drugog izlaza nego sastaviti vladu iz onih elemenata, koji pored povjerenja krune uživaju i neko povjerenje naroda. Političari koji su aktivno podupirali režim iza 28. juna, ti su sami sebe disvalikikovali za vladu građanskog primirja i uzajamnog narodnog povjerenja. U takvoj situaciji nije se mogla pronaći bolja solucija od one koja je nađena u prvoj vladi generala g. Petra Živkovića. Predstavnici radikalskog centruma Srškić, Maksimović i Uzunović, koji su prvi ustali protiv režima iza 28. juna, bili su kao naručeni za novu situaciju iza 6. januara. Po njima kombinovana vlada bila je sastavljena iz najumjerenijih elemenata Srba, Hrvata i Slovenaca. Ali ni ovi nisu znali da djeluju pomirljivo u duhu Kraljevog manifesta. Raspisivanjem novih izbora nastaju greške, koje se nižu sve krupnije za krupnijom. Među pristašama bivših stranaka počelo je utrkivanje koji će bolje da se dodvore novoj vladi. Svi oni koji u svojim matičnim partijama nisu mogli da izađu na površinu kao i one sebične ambicije, koje su i ranije bile na površini pa nisu mogle da se pomire sa svojom ulogom u pozadini, svi ovi prevrnuli su sa svojom ranijom vjerom i pojurili da pomognu novi režim koji ih je bez rezerve primao k sebi. Ovo šareno društvo starih grešnika i novih vjerolomnika moralo je tražiti neko opravdanje i ispriku za svoj postupak. To su našli u integralnom nacionalnom jugoslavenstvu i osnovali Jugoslavensku nacionalnu stranku. Jugoslovenstvo ovih mnogo se razlikuje od onog kojeg su zamišljali i ispovijedali njegovi apostoli Štrosmajer i Gaj. Ovi junci, kako ih svijet zove, od jugoslavenstva napraviše su čitavu zbrku neprobavljenih pojmova. Dovedeni u položaj da svoje vjerolomstvo opravdaju, oni su morali da nešto petljaju i u toj petljaniji sada su se toliko uživili, da su i sami počeli vjerovati u svoju laž. U svoju glavu su oni utuvili jedan vizionski san, jednu fiksnu ideju koja graniči sa ludilom. Oni nemogu ni imati smisla za slobodni i pravni poredak. Njihov je ideal nasilna i policijska država.

Jugoslavenstvo je više državno politički nego nacionalno etički pojam. Pod tim pojmom mi shvaćamo samo državljanstvo ali ne i narodnost. To može da bude neki sinonim lojalnosti prema državi a tu se nemože identifikovati sa rodoljubljem i domoljubljem. To još ne znači negaciju i definitivnu asimilaciju srpstva i hrvatstva. Tek kroz taj i takav pojam jugoslavenstva moglo bi da postane i nacionalna svijest. Naš prostodušni narod nije nikad mogao razumiti te spetljane i zamršene ideologije nacionalnih jugoslavena. Naročito on nije mogao da shvati smisao po njima raspisivanih izbora u kojima njegova slobodna volja nije dolazila do izražaja i u kojima je on imao samo da potvrdi i prizna po vladi postavljene svoje zastupnike. To sigurno nije išlo u glavu ni samim takvim zastupnicima. To su shvaćale jedino njihove vlade. Takvim izborima i vještački insceniranim manifestacionim zborovima one su htjele da dokažu kako uživaju narodno povjerenje kojim bi učvrstili svoj položaj. Budala smatra cijeli svijet budalama, a samo sebe pametnim. Narod to nije mogao da podnosi. Njegova svijest počela je da se buni i da izražava svoje negodovanje putem šapata.

Iza marseljskog zločina, kad je nestalo Velikog Kralja, za čiji su se auktoritet zaklanjali, oboren je g. Uzunović i na njegovo mjesto propeo se g. Jeftić. Sa tom promjenom mislilo se je da je učinjen kraj igri ovih bizarnih nacionalista. Ali smo se brzo razočarali. Vlada g. Jeftića upala je u još krajniji ekstrem i otvoreno zaplovila fašističkim vodama da naš državni brod povede iz bure u buru, iz avanture u avanturu u pravcu, koji nema izgleda da bi mogli dospjeti u jedno tiho pristanište. Kada joj nijesu upalile intrige da osujeti istup udružene opozicije u izborima, i da ostane sama gospodar situacije, ona je zagazila u svirepi teror kakav nije zapamćen i bacila rukavicu na pošteni obraz naroda. Pored čitavog državnog aparata, kojim se je samovoljno poslužila, za svoje korteše najmila je i takve moralne propalice, koji su sa svojom pojavom izazivali opće gnušanje i prezir. Ovakvi mogli su samo da svrate pozornost na onu stranu sa koje prijeti opasnost njihovim gospodarima, a nikoga da ubjede i pridobiju za njih.

Čitavu udruženu opoziciju, na čijoj su strani bile simpatije ogromne većine naroda, vlada je oglasila pitomcima Janke Puste i stavila ih van zakona. Na taj način u ime nacionalizma počeli su da profanišu nacionalne svetinje oni koji su najviše pozvani da ih štede, pa time sami su posjekli granu na koju s use naslanjali.

Mi razumijemo one koji se razilaze na ocjeni dane situacije i zauzimaju neki posebni taktični stav. Razumijemo i one koji svoje načelno mišljenje na osnovu stečenog iskustva korigiraju u jednoj nijansi i prelaze u drugu srodnu političku partiju. Ali nemožemo shvatiti one koji padaju iz jedne krajnosti u drugu, koji skaču sa jednog pola na drugi. Takve dvije krajnosti predstavlja demokratija i fašizam.

Sistem vladavine nije nikakva bogomdana prirodna tvorevina, koja bi bila neovisna od ljudske volje. Svi su ti sistemi djela ljudske vještine koji se usavršavaju ako i narod postaje savršeniji. Nikakav sistem nije toliko kriv, koliko ljudi, koji ga primjenjuju. Nije zlo ležalo u parlamentarizmu nego u vladajućoj većini naših parlamentaraca, koji su sa svojim izbornim trikovima izvještačili i izopačili parlamenat. Izmišljotina je da svaki narod ima onakvu vladu kakvu sam zaslužuje. Narod je u socijalnom životu još uvijek jedan nedužan objekat kojeg prekreću dobri ili zli subjektivni duhovi iz njegove sredine. To je tijesto, koje dopušta da ga mješaju svačije ruke i pretvaraju ga u lijepe ili ružne oblike. Razlika između najslobodnijeg parlamentarizma i najsamovoljnijeg autoritativnog režima je samo ta, što dobrota vlastodržaca u potonjem ovisi od slučaja, a u prednjem slučaju od povremenih, slobodnih izbora sa izravnim i tajnim glasanjem koji dopuštaju da se dobri pronađu a zli odstrane. Pa i takva razlika dovoljna je za preimućstvo parlamentarnog nad autoritativnim sistemom vladavine.

Parola naših fašista: protiv parlamentarizma, a za staleški parlamenat i vanparlamentarnu vladu — je nerazumljiva. Kakve to sve profesije gospoda fašisti podrazumjevaju pod »staležima«. Ni pripadnici jednog te istog staleža u pitanjima društvenih odnosa među narodom ne misle jednako, a kamoli da bi tako mogli misliti pojedinci sviju staleža skupa. U fašizmu čovjek mora vjerovati svome vođi kao u religiji Bogu. Tu se nesmije misliti i kolebati. Seljaci i radnici su najbrojniji i najstvarniji privredni staleži svagdje, a njima se ne daje odgovarajuća proporcija u narodnom predstavništvu korporativnih fašističkih država. Tamo su ovi najviše podređeni deklasiranim elementima koji služe izrabljivačima radnika i seljaka.

Što se tiče vlade i ja sam za vladu stručnjaka vanparlamenta ali odgovornih pred parlamentom, nasuprot fašističke vlade koja nije ovisna od naroda i parlamentarne vlade, koja izigrava kontrolnu vlast narodnog predstavništva. Vlada stručnjaka kakvu ja zamišljam radila bi sa višim poznavanjem povjerene joj dužnosti i sa punije izraženim autoritetom bez nasilja u narodu i majorizacije u narodnoj skupštini.

Sloboda zbora i dogovora najsvetije je pravo svakog čovjeka kao društvenog bića a to se ne da ni zamisliti bez slobodno rođene i slobodno izražene misli. Sve kulturne tekovine, sve što podiže ugled i dostojanstvo ljudi nad drugim životinjama, sve to dugujemo slobodnoj misli. To pravo na slobodu zbora i dogovora skučeno je, ta slobodna misao prigušena je u svima fašističkim državama.

E. Bulbulović.

Mi smo đaci, veseljaci

Studen sniježak zemlji prši,
Golo granje svuda strši,
Kruta zima veće vlada,
Saonice na red sada.

A mi đaci veseljaci,
Svak nek snježnu loptu baci,
I saone dovucimo,
Pa ih niz brijeg otisnimo.

Ej veselja i radosti,
U koga su jake kosti,
Kad ovako letimice,
Spustimo se nizbrdice.

I do mlâdog mraka tako,
Udri, vozi, podjednako,
Onda opet pjevajući,
Svako ravno svojoj kući.

Pročitati zadaćice,
Učiti iz računice,
Po čitanci našoj zaći,
Sutra se u školi naći.

Da ne reknu učitelji,
A i naši roditelji,
Cjeli dan vam Bože dragi
Samo igra na pameti.

Već da jesmo dobri đaci,
Makar da smo veseljaci,
Bila zima, bilo ljeto,
Kroz godinu cijelu eto.

Sarajevo. R. b. Maldini.

Tko brzo daje — dvaput daje

Prinosnicima za Merhamet.

Jedna slatka riječ — zna se,
Stradalome godi više,
Neg svilenim rupcem kad se
Suza mu sa oka briše.

Jedan topli kucaj srca
Više vrijedi nevoljniku,
Neg varnica što kad frca
Pa se trnu u dekiku.

Iskazana jedna ljubav
Svtakom stvoru grudi širi,
Neg ikakav cvijet ubav
Koji cvjeta, a ne miri

Zato nastoj da što prije
Pomogneš dok bjeda traje,
Jer tko činit to umije
Dvostruko on brate daje.

Sarajevo. R. b. Maldini.

Putovanje

kulturno-prosvjetnog radnika gosp. Hadži Ali eff. Aganovića po Krajini.

Glavni odbor Narodne Uzdanice u Sarajevu izaslao je svoga delegata i odbornika g. H. Ali ef. Aganovića, da propútuje Krajinu i da tom prilikom održi razna predavanja po džamijama i čitaonicama, a u drugom redu da poradi na osnivanju povjereništava Narodne Uzdanice.

G. H. Ali ef. doputovao je 8. XI. 1935. u Vrnograč, da uzme učešća na otvaranju nove velike džamije u Vrnograču.

Ovoj svečanosti prisustvovali su: zastupnik vođe muslimana g. dra Mehmed ef. Spahe, g. Nuraga Pozderac, narodni poslanik iz Cazina, zastupnik ministra dra Behmena g. Huseinaga Ćumavić narodni poslanik iz Zvornika, zastupnik beogradskog Reisa i sarajevskog ulema-medžlisa muftija g. Nurkić, te ban vrbaske banovine g. Bogoljub Kujundžić.,

G. Aganović bio je u društvu delegata dra Spahe i dra Behmena te kad se je pomolio sa predstavnicima našeg vođe ka Vrnograču ogromna masa muslimanskog elementa oduševljeno je počela klicati vođi muslimana g. dru Spahi i g. dru Behmenu.

Kad je Hadži ef. prispio u Podzvizd muslimani ovoga kraja sakupljeni pod vodstvom svojih starešina i bajraktara sa zelenim barjacima zaustavili su automobil i tom prilikom pristupio je omladinac Š. Buljubašić i pozdravio zastupnike dra Spahe i H. Ali ef, sa vrlo biranim riječima našto je ogromna masa svijeta spontano pozravila vođu bos.-herc. muslimana sa poklikom »živio«.

Na ovoj veličanstvenoj manifestaciji islamskog bratstva bilo je oko 15 hiljada muslimana i veliki broj njihovih komšija prav. vjere.

H. Ali ef. održao je u Vrnograču dva predavanja pošto se je sporazumio sa muftijom da on održi vaz pred džamijom, a muftija u džamiji, nu međutim mufti ef. i kadija Kamarić nijesu bili voljni da otpočnu svečanost dok g. ban ne stigne u Vrnograč, pa je svečanost iza podne otpočela.

Pošto je narod htio ići na trku, to je vaz Hadžijin bio kratak i narod ga je umolio, da održi još nekoliko predavanja našto je H. Ali ef. morao ostati i sutradan u Vrnograču gdje je održao još dva predavanja sa temom »Islam u teoriji i praksi«.

Gosp. Aganović održao je predavanje još u ovim mjestima sreza cazinskoga i to: Podzvizdu, Vel. Kladuši, Maloj Kladuši, Pećigradu, Ćoralićima, Tržcu te u gradu Cazinu dva predavanja, jedan u velikoj cazinskoj džamiji na pazarni dan gdje je prisutno oko 3000 muslimana, a drugi u muslimanskoj čitaonici.

Dana 17. XI. ostavio je H. Ali ef. Cazin i otputovao u Bihać, te su ga na bihaćkoj stanici dočekali gg. Osman ef. Redžić, Hasan ef. Saračević, Mehmed ef. Hadžić i drugi koji su znali za njegov dolazak u Bihać.

Iza jacije istog dana Hadžija je u ovdašnjoj džamiji Fethijji održao predavanje — »Islam u teoriji i praksi«.

Na predavanju su bili osim duhovne i svjetovna inteligencija pa su se zapazili i gg. Redžep ef. Hajrović, Sadik ef. Hafizović sudije Osman ef. Redžić školski nadzornik u penziji, Šaban ef. Hodžić profesor, Hasan ef. Saračević gradski bilježnik i drugi te đaci ovdašnje medrese.

Predavaoc je tumačio Islam u teoriji i Islam u praksi, pa je povukao paralelu između prvih sljedbenika Uzvišenog Dini — Mubina i današnjih i došao do zaključka da mi muslimani nijesmo pravi muslimani, pošto se striktno ne držimo islamskih propisa, kao prvi muslimani, koji su bili jaki, kulturni i napredni, te držeći se propisa Uzvišenog Islama za ne punih 70 godina osvojili su pola svijeta, šireći svuda kao pojedinci kulturu, a kad je današnja kulturna Evropa bila u tmini i neznaju prvi muslimani bili su lučonoše kulture i napretka današnjoj Evropi i ti su Evropljani poprimili sve dobre ustanove i islamske pa su postali jaki, napredni i kulturni, a mi muslimani ne držeći se islamskih propisa došli smo u ovaj težak hal, jer kakogod Nijemac i Francuz može biti

napredan i kulturan tako možemo i mi, ako se budemo u prvom redu striktno držali uzvišenog Dini—Mubina.

Predavaoc nadalje vrlo detaljno sa jakim argumentima dokazuje prisutnim na koji način trebamo da idemo t. j. kojeg pravca trebamo da se držimo pa onda da će nam biti sreća i blaženstvo i na ovom i na onom svijetu, te ističe požrtvovnost prvih halifa Ebu Bekira, Hazreti Omera, Hazreti Alije te veli, da Hazreti Omera čitavi svijet bez razlike vjere smatra »velikim«, jer da je činio dobra za čitavi svijet a ne samo za muslimane.

Predavanje g. Aganovića silno se dojmilo prisutnih pa su ga umolili da na 18. XI. u ponedjeljak iza podne u istoj džamiji održi vaz obzirom da je toga dana pazar i imaju prilike braća težaci doći u džamiju i čuti vaz. Predavaoc se odazvao i održao predavanje o istoj temi.

Istoga dana iza jacije u ovdašnjoj muslimanskoj čitaonici sakupili su se muslimani da vide ovog čuvenog mladog alima, pa su ga opet umolili da im održi predavanje jer da su bili uslijed pazarnog dana spriječeni da dođu u džamiju. G. Aganović je održao predavanje i ujedno protumačio u kratkim potezima dosadanji rad glavnog odbora Narodne Uzdanice i tom prilikom naglasio da Narodna Uzdanica nije društvo kako srpsko tako niti hrvatsko, nego čisto muslimansko kulturno društvo, kojeg je dužnost da odgaja svoje pitomce, da budu pravi i pošteni muslimani, a kad budu taki muslimani biće dobri državljani, a nakon svojih studija da im prepušta da se u pogledu nacionalizma opredijele kuda hoće. Ističe kao primjer da je N. N. srednjoškolac u internatu Narodne Uzdanice širio među svojim drugovima hrvatstvo, radi čega je Uprava bila prisiljena držeći se gornjeg načela istoga đaka isključiti iz internata.

Predavaoc apelira na prisutne, da se u ovakovo društvo upišu za članove jer time da koriste sebi i islamskoj zajednici.

Gosp. Aganović radeći za Uzdanicu nigdje gdje je o njoj govorio nije kritikovao niti napadao kulturno muslimansko društvo Gajret, te je zahvalan Gajretovim radnicima u Bihaću, koji su došli u džamiju da saslušaju njegov vaz kao i predavanje u čitaonici.

Rezultat rada u Cazinu u pogledu Narodne Uzdanice jest ovaj:

G. Aganović osnovao je u cazinskom srezu ova povjereništva:

U Vrnograču, Velikoj Kladuši, Cazinu i Maloj Kladuši, a u Bihaću se je zahvalio dosadašnji povjerenik g. Murat Ibrahimpašić, kojem nije uspjelo proširiti ideju Narodne Uzdanice, niti obrazovati odbor, pa se je te dužnosti primio gradski načelnik g. Muharem Galić sin uglednog vođe ovdašnjih muslimana g. Suljage Galića.

Pošto je novi povjerenik vrlo obljubljena ličnost a uz to još i agilan narodni radnik to ima nade da će Uzdanica u Bihaću napredovti bolje nego do sada.

Dana 19. XI. 1935. u 14 sati otputovao je naš uvaženi alim g. Aganović u društvu sa imamom g. Fazlićem, koji ga je pratio po cijeloj Krajini u Bos. Krupu i dalje prema programu.

Tražimo od nadležnih vjerskih vlasti da nam ovakove sposobne i savremene ljude šalju u našu sredinu makar dvaput u godini, da našem islamskom elementu kažu sve ono što mu treba, a što mu ne treba a to bi se moglo ostvariti na taj način da se svake godine u budžet islamske vjerske zajednice votira primjerna svota za putovanja ovakovih Sejjar-Vaiza kao što je naš dragi H. Ali ef.

Završavajući ovaj dopis, molim Sve višnjeg Allaha, da puni niz godina poživi našeg H. Ali ef. na ponos i diku cijelog našeg Ehli-Islama.

Bihać. Posmatrač H.

Halifa Hazreti Ebu-Bekir

(Nastavak.)

Može se sa apsolutnom tačnošću tvrditi, da nije bilo one nepokolebive odlučnosti hazreti Ebu-Bekirove, koga je Bog pomogao i učvrstio u njegovim odlukama, historija Islama bi bila pošla posve drugim pravcem, nego se je razvijala. Ova čvrstina i nepokolebljivost hazreti Ebu-Bekirova se ispoljila onda kad je općenito među muslimanima zavladala potištenost i malaksalost i kad su najodlučniji i najhrabriji bili izgubili svaku prisebnost.

Ranije smo ukratko naveli kako se izvršio izbor prvog halife u dvorištu Benu-Saide prema izlaganju poznatog učenjaka El-hudrije, ali kako je ovo jedan od najvažnijih događaja u društvenom i državnom životu muslimana iznijećemo u širim potezima ovaj čitav događaj i izložiti njegove posljedice, koje su nastale u političkom životu muslimanske države.

Pošto se Božji Poslanik preselio u vječnost svijet je bio svjestan toga, da im je potrebno da sebi postave vođe. Tada je Abas-bin-Abdul-muttlib sreo Aliju i rekao mu: Pruži ruku da ti izrazim vjernost pa neka se kaže, da je stric Božjeg Poslanika priznao stričevića Božjeg Poslanika za vođu i izrazio mu vjernost. Zavjeriće ti se tvoja porodica, pa kad to bude onda to više neće niko moći poreći. Alija je odgovorio: Ko to traži, da se ova dužnost povjeri drugima osim nas? Abbas je sreo Ebu-Bekira i rekao mu: Je li ti šta Božji Poslanik oporučio. Ebu Bekir je odgovorio: Ne. Zatim je sreo Omera i pitao ga isto kao i Ebu Bekira, ali i Omer mu je isto odgovorio.

Dakle ovim je pozitivno utvrđeno da Božji Poslanik pitanje nasljedstva nije ostavio sebi da Ga On riješi, jer zato nije bilo potrebe, pošto je zajednica bila zrela za te poslove. On u tom pogledu nije ostavio nikakve oporuke, nego je pustio slobodnom izboru naroda, da između sebe izaberu koga nađu najdostojnijeg za svoga vođu. Da je On odredio sebi nasljednika, to bi postao zakon i narod bi izgubio svako svoje pravo na upravljanje državom i svojim društvenim životom. To bi bilo i danas najjače oružje u rukama apsolutista i raznih autoritativaca, koji bi na taj način pobijali i onemogućivali sve pristaše demokracije i slobode.

Riječi hazreti Alije njegovom stricu Abbasu: »Ko to traži da se ova dužnost povjeri drugima osim nas«, ne mogu se shvatiti. To bi bilo sputavanje narodne slobode, a tu slobodu nije ograničio ni Kur'an ni hadis. A to su osnovni zakoni Islama.

U Kur'anu se nigdje izričito ne govori o hilafetu.

U sunnetu nemamo ništa što bi upućivalo da hilafet treba da ostane u porodici Božjeg Poslanika, pa prema tome hazreti Alija nije imao pravo da kaže: »Ko to traži, da se ova dužnost preda drugima osim nas?«.

Istina u sunnetu se nalazi jedan hadis, koji se broji među valjane hadise, a u kome se govori da hilafet treba da ostane u plemenu Kurejš, a to je pleme iz koga je i Božji Poslanik. Ako je ovaj hadis valjan, onda ga treba bezuvjetno vjerovati, ali ga u tom slučaju treba smatrati nekim tajnovitim nagovještavanjem, a ne da se halife moraju naročito uzimati iz toga plemena. Ili se može tumačiti tako da su Kurejševići najdostojniji da zauzimaju hilafetski položaj i čuvaju ga dok su najjači muslimanski elemenat.

(Nastavit će se.)

Za naše žene

HAZRETI AIŠA.

(Nastavak.)

ROĐENJE HAZRETI AIŠINO.

Prvi muž Ummi-Rumane je Abdullah-el-Ezdi. Poslije njegove smrti ona se preudala za Ebu-Bekira i rodila mu dvoje djece. Jedno je Abdurrahman, a drugo Aiša. Sve istorije prešućuju godine njenog rođenja.

Pisac velikog historijskog djela »Tabekat« Ibni Saad tu godinu njenog rođenja postavlja od prilike i veli da je rođeno početkom četvrte godine Hazreti Muhammed alejhisselamova poslanstva i da je desete godine po poslanstvu vjenčana. Ali ovo ne može nikako biti tačno. Ako je ona rođena četvrte godine po poslanstvu, a desete godine vjenčana to znači da joj je moglo biti jedva šest do sedam godina. Neka se pretpostavi da je ona u šestoj godini života vjenčana, tri godine prije hidžreta, a u mjesecu ševvalu prve godine po hdžretu na je došla u kuću Božjeg Poslaenika, jedanaeste godine po hidžretu u mjesecu rebiulevvelu je ostala kao osamnaestgodišnja udovica, To bi značilo da je rođena u julu mjesecu 614 godine po Isa alejhisselamu.

Prema tome, da bi se mogli bolje shvatiti historijski događaji koji su u spomenutom djelu nanizani treba istaknuti da je Hazreti Muhammedovo poslanstvo u Mekki trajalo trinaest godina a u Medini deset godina i da je hazreti Aiša rođena četvrte godine po poslanstvu.

Hazreti Ebu-Bekirova je kuća prva u kojoj je svjetlo Islama zasjalo. Radi toga hazreti Aiša za čitavoga svoga života i u djetinjstvu nije nikada čula na svoje uši kakvu pogansku ili nevjerničku riječ.

Hazreti Aišu je dojila Vailova žena koji je bio poznat po svom nadimku Ebul-fukajs. Vailov brat Eflah je bio njezin stric po mlijeku. Eflah je posjećivao hazreti Aišu a to mu je bio dozvolio i Božji Poslanik. Aišin brat po mlijeku je također češće posjećivao hazreti Aišu.

Ovdje završava izlaganje pisca spomenutog djela o godinama hazreti Aišinim. U drugom dijelu velikog djeda »Asri seadet« u kome se opisuje život i rad Božijeg Poslanika, opširno se govori o historijskim podacima iz života hazreti Aiše u kome je izneseno posve drugo mišljenje od ovoga, što ga iznosi Ibni-Sad, pa ćemo to ovdje iznijeti.

Pisac ovoga djela ističe da je u svima historijskim izvorima prešućena godina njenog rođenja i to je jedna istina. Kad je hazreti Aiša rođena, tada nije bilo matičnih ureda, koji bi nam to mogli tačno zabilježiti. Konačno su se bavili samo u toliko da utvrde godine rođenja znamenitijih ljudi, pa tako je i sa rođenjem hazreti Aišinim. Pisac se zadovoljio sa ovim historijskim izlaganjima, te prema tome bi ostalo kako je to rečeno da je ona vjenčana šeste godine svoga života, da je prešla u dom Božjeg Poslanika kad joj se navršilo devet godina i da je četvrte godine poslanstva rođena.

Mislimo zasnivajući to na izvjesnim temeljima da o ovim historijskim podacima o rođenju i udaji hazreti Aiše treba i potrebno je da se to podvrgne ispitivanju. Mi ne sumnjamo da je to potrebno učiniti, što više uvjereni smo da ćemo tako doći do nekih novih činjenica. Do sada se trudilo da se provjere i utvrde vijesti koje su u svijetu kolale, ali ovoj činjenici koju ćemo istaknuti nije posvećena nikakva pažnja. Pored svega toga što ovoj činjenici nije posvećena nikakva pažnja ipak ima mogućnosti, da se pomoću nje ta stvar pobliže ispita i utvrdi.

Prvi dokaz naš po kome će se moći utvrditi da je hazreti Aiša rođena prije nego što je istaknuto jest jedan hadis, koga iznosi sama hazreti Aiša.

(Nastavit će se.)

Slučaj Rasima Filipovića

Povodom njegove najnovije aktovke »Prikaza«, koja je nagrađena na zajedničkom natječaju Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca i zagrebačke Radio stanice.

U masi naših mladih i najmlađih »ljudi od pera«, kojih hvala Bogu, nije malo, treba sa pohvalom zabilježiti jedan osamljen slučaj.

Rasim Filipović nije nam nepoznat; surađuje u gotovo svima našim boljim časopisima, gdje je stekao pažnju i pohvalu čitalačke publike. U prvo vrijeme zapažen je kao pisac ovećeg broja novela i niza književnih prikaza, a poslije se, u glavnom, zadržao na pisanju kazališnih komada iz našeg muslimanskog života. Poslije »Zelenog demona« eto nedavno je izašla iz štampe i njegova najnovija aktovka »Prikaza«. On važi kao plodan kazališni pisac, i stoji potpuno sam i usamljen u našoj novijoj literaturi. Njegovi kazališni komadi, iako su iz našeg suvremenog života, ipak nas zagrijavaju, raznježuju i donose prijatno i rijetko razonođenje, a njemu daju ime jednog od naših najboljih mlađih kazališnih pisaca.

»Prikaza« samo dopunjuje njegovo stvaranje i potvrđuje njegov talenat. Tu je prikazano otimanje voljene djevojke, što se često dešava u našem svakidašnjem životu. Alijaga Zvirkić posjednik daje svoju kćer Hajriju, preko njezine volje, svome šuri Zulfi. Zulfo je star, a mlada djevojka Hajrija voli svoga ašika mladog momka Omera Smajića, koji je najbolji jaran njezina brata Salke. Pomoću Salke dolazi Omer, da otme Hajriju. Zovu je, da izađe. Njihovo kretanje i doživljaje u bašči čuo je Alijaga. Otvara prozor i iz puške puca u pomrčinu. Nije nikoga pogodio. Oni bježe i sakrivaju se. Hajrija je u svojoj sobi. Na sijelu kod Alijage nalazi se i njegov šura Zulfo. Ovaj mu preporučuje, da je odmah vodi, što i učini. Dolaze svatovi i vode Hajriju, Zulfinoj kući. Njezin ašik Omer, brat joj Salko i ostali jarani sakrivaju se u harem, pokraj kojega će svatovi proći. Na bašluke postavljaju suhe tikve vodenjače i prave prikazu — strašilo. Svatovi se približuju. Oni sakriveni u haremu puštaju čudne i neartikularne glasove. Nastaje strašna zvizga, prasak, grmljavina, a na bašlucima se nalaze dvije glomazne užarene lubanje sa isukanim plamenim jezicima i razjapljenim čeljustima.

U tikve su stavili svijeće i napravili šupljinu kao oči i usta. Među svatovima nastaje zaprepaštenje. Bježe natrag. Svak se o sebi brine. Ostavljaju mladu. Omer i ostali iskaču iz harema i otimlju Hajriju. Bježe njegovoj kući. Poslije Alijaga i Zulfini svatovi vide, da je prevara — Prikaza — ali sve je već kasno.

*

Filipović je i u ovoj aktovki iznio mnoštvu zanimljivih misli, sprovođenih kroz djelo sa svježinom i sugestivnošću, sa primjernom stilskom, okretnošću. Aktovka Filipovićeva se stanoto izdiže iznad mnogih djela naše kazališne literature i izdvaja se iz mnoštva vašarskih i površnih komada, pisanih »na uveseljenje publike«.

Čitajući ovu aktovku dobije se ovaj utisak:

Filipović je zbilja jedna umjetnička priroda, daroviti kazališni pisac, dobar umjetnik u slikanju ljudi, našeg života i bosanskih kasaba. U njemu se kao u pravom umjetniku ljudi, palanački život i priroda dobili jednog izvanrednog i savršenog slikara, čiji plastični i reljefni potezi mnogo kazuju o njima.

Dovoljno je samo navesti ovu ocjenu na »Prikazu«, koju je dala porota istaknutih hrvatskih pisaca i kazališnih stručnjaka, pa da ova tehnički dobro opremljena aktovka kao zasebna knjižica bude dobro primljena, rado čitana i prikazivana na našim pozornicama:

»Vrlo interesantna aktovka iz bosanskoga narodnog života. Scene su lijepo komponirane i osobito podesne za scensku izvedbu, dok folklorističi umeci narodnih doskočica i pjesme podaju čitavoj glumi osobitu živahnost. Dramska radnja lijepo razvijena i obrađena, tipovi sigurno i jasno karakterizirani...«

Svakako bi bilo poželjno vidjeti ovu aktovku na pozornici. Našim piscima a naročito mladim talentiranim piscima, treba dati prilike da na pozornici uvide svoje nedostatke, prošire i upotpune scensko osjećanje i znanje. Bez te mogućnosti, uvijek će se više ostajati na »teoriji«, a vazda tužiti na nedostatak naše dramske literature.

Filipovićevu aktovku preporučujemo, te njenom autoru kao i samoj aktovki treba posvetiti ozbiljnu pažnju.

Muhamed Ajkić.

Trgovački stalez i industrijske prodavaone

»Trgovački Vjesnik« u broju 47. od 16. novembra donosi članak pod gornjim naslovom u kojem se između ostalog donosi i ovo:

»Obzirom na neke žalosne i nama neshvatljive pojave, koje se baš ne mogu nazvati časnima, u borbi protiv Bate, dužni smo da otvoreno kažemo o toj borbi i svoj sud.

Otvoreno naglašujemo jednu stvar: Borba koja se vodi samo protiv Bate, a ne i protiv ostalih sličnih velikih poduzeća, — iz iste branše, i logično prema tomu borba samo protiv Batinih industrijskih prodavaonica, a ne i protiv svih ostalih, bez obzira na vrst i struku posla, čini nam se nekako čudnom i problematičnom, da se drugačije ne izrazimo. Izgleda nam, da tu borbu uistinu ne vode oni, u čije se ime u javnosti ta borba vodi, već da je tu, jer je sva paljba jedino i isključivo skoncentrisana samo na Batu, po srijedi prljava konkurencija i konkurenčni industrijski kapital. Dakle ne radi se o borbi nezaposlenih postolara i postolarskih pomoćnika, a još manje trgovaca protiv Bate, koji im tobože otimlje kruh svakidašnji, već je to konkurenčna borba kapitala angažiranog u obućarskoj industriji, koji se bori za što veći dobitak i za što obilnije dividende, a Bata im, kako izgleda u tome pravcu mnogo smeta.

Naš list kao glasilo trgovačkog staleža, vodit će i nadalje borbu za opravdane interese i za dobro trgovačkog staleža i pojedinih trgovaca, no on osuđuje i mora osuditi takvu čudnu, bolje rečeno nečasnu borbu, koja se vodi novcem krupnog kapitala protiv kapitala, sa istim ciljem i svrhom kao što ga imade poduzeće protiv koga se ta borba vodi.

Treba zabilježiti još jedan kuriozitet: Zašto stanoviti dio obućar. radnika, a tek pojedini obućarski obrtnici vode tu tobože ogorčenu i nekako čudnu borbu samo protiv Bate, dok im sva ostala obućarska industrija i njezine industrijske prodavaonice ništa ne smetaju, a međutim krojački radnici i obrtnici ne vode uopće nikakve borbe protiv »Tivara« i sličnih poduzeća? Tako čak i »Radničke Novine« ne pišu protiv tih preduzeća, iz čega slijedi, da vrag nije tako crn, kako izgleda i kakvim ga se želi prikazati.

Iz svega toga se jasno može zaključiti, da borbu protiv »Bate« ne vode radnici ni obrtnici, ni trgovci, već netko treći u njihovo ime, a za svoj račun. (Tko je pak to, o tom ćemo govoriti drugom zgodom). Dakle iza ove borbe i naduvanja čini nam se, da stoje konkurenčni interesi velikog i krupnog kapitala u domeni obućarske i uopće kožarske industrije, a trgovački staleš sa tom i takovom borbom ne će i ne želi imati ničega zajedničkog.

Neki anonimni i nepozvani odbor za borbu protiv »Bate« čini se ima glavni cilj taj, da Bata sjaši, a oni za koje taj odbor tu kampanju vodi, da uzjaše, jer smo vidili da se od strane tog anonimnog odbora vodi akcija samo protiv Bate, a ostavljaju se po strani sva ona poduzeća koja posluju i rade isto i sve ono što i Bata! Gdje je tu logičnosti? Ako se vodi borba protiv industrijskih prodavaona objektivno i pravedno, onda nije u pitanju Bata kao jedinica, već sva industrija i sve industrijske prodavaone, bez razlike na struku, dakle općenita borba protiv industrijskih prodavaonica, a neindividualna, što drugim riječima znači, zabraniti jedne da se prošire druge, a to je nemoralno i nečasno«.

Ur. Ovaj izvod iz članka donosimo radi toga, što se iz njega može vidjeti da je »Bata« u punom uvjerenju da srednji staleš ne vodi borbu protiv njezinog rada, već krupni kapital a u čijim se rukama taj krupni kapital nalazi, može se samo od sebe naslutiti.

MERHUM HADŽI HUSNIJA PAŠALIĆ.

U petak 22. novembra, preminuo je u Bos. Krupi ugledni starac H. Husnija Pašalić, u 75. godini života. Sahranjen je u subotu 23. novembra, uz mnogobrojno učestvovanje građana.

Rahmetli H. Husnijaga se istakao u politici, te je dugo godina bio vođa bivše J. M. O. i njen vjeran pristaša i saradnik. Zauzimao je položaj općinskog načelnika, na koji je položaj bio izabran prilikom općinskih izbora prije 6-to januarskog režima.

Iza sebe je ostavio mnogo djece i dvoje siročadi -unuka. Molimo Allaha dž. š. da njegovoj duši podijeli ljapote dženetsko, a njegovoj djeci pruži utjehu. X.

SMRT MLADOG UMJETNIKA.

Iz velikog jata zvijezda koje je dala sarajevska Šer. gimnazija, ugasnula je jedna, koja je, bez sumnje, najviše sijala.

Na dan 18. novembra, dok se sunce rađa, ispustio je svoju plemenitu dušu i za uvijek nas ostavio u velikoj tuzi, poslije teške bolesti, u 23. god. života, kada je najvolio da živi, u cvijetu mladosti, bivši đak Šer. gimnazije, student prava i umjetnik **Hajrija Kamarić**.

Tužna vijest o gubitku naše nade i ponosa još rano u jutru, prenesena je munjevitom brzinom i ostavila bolan utisak i na one, koji ga dovoljno ne poznavaše, a da i ne govorimo o onima, koji su potpuno svijesni teškog gubitka. Bio je dika i ponos ne samo svoje čestite porodice, svojih drugova i svoga rodnog mjesta Gračanice, već se njime mogu da diče, pored škola, kroz koje je prošao kao odličan đak, i kulturno-prosvjetna društva, čiji je bio član-osnivač i neumoran radenik.

Od osnutka do danas, Narodna Biblioteka u Gračanici, najviše duguje za svoj uspjeh i napredak, rahm. Hajriji, svome članu-osnivaču. Osnivao je tamburaške zborove u ovom društvu i učio omladince notalnom sviranju. Osnovao je i pjevački hor Nar. Bibl. sa kojim je imao odličnog uspjeha na više priredaba. Komponovao je više pjesama.

Kada je Nar. Biblioteka postavljala stalnu pozornicu, on je sobom izradio sve kulise i tom prilikom smo, pored ranije poznatog muzičkog talenta, otkrili i njegov lijep slikarski dar, čime nas je zadivio. Svirao je violinu odlično, a vrlo dobro se snalazio i na mnogim drugim instrumentima. Bio je odličan notalista kako u sviranju tako i u pjevanju. Od svih instrumenata najviše je volio violinu i kao pravi virtuoz stekao je velike simpatije kod svakoga, ko je makar jednom čuo zvuk njegove violine. Sa udivljenjem su ga slušali prošle godine u Brčkom i još nekim mjestima Posavskim, gdje je bio na turneji i svugdje sa velikim oduševljenjem priman. Kad god se znalo, da će rahm. Hajrija svirati na nekoj priredbi, uvijek se ulaznice razgrabe i no sumnja se u odličan uspeh. Visoko je cijenjen glas njegov i njegove violine, dok je njom gospodario njegov veliki talenat i dok su po njenim žicama preletali nevjerovatnom brzinom njegovi tanani prstići.

Njegov prerani odlazak, ne znači samo za njegovu ucviljenu porodicu nenadoknadiv gubitak, već i za sve njegove mnogobrojne prijatelje od kojih je mnogo voljen. Žale ga i muslimani i nemuslimani. Volio ga je i cijenio svako, pa ga i žali svako, jer je to s pravom zaslužio. Neka ga Svemogući pomiluje i nagradi!

Rahmetullahi alejhi rahmeten vasiah.

Osman Mehinović.

NATJEČAJ ZA UPRAŽNJENA MJESTA PRI GR. POGLAVARSTVU U SKOPLJU.

U službenom dijelu lista »Vardar« koji izlazi u Skoplju, raspisalo je skopsko gr. poglavarstvo natječaj za popunjenje upražnjenih mjesta i to: jednog referenta Izvršno-masovnog otsjeka, sa mjesečnom platom od Din. 1560.—; jednog pisara vojnog odsjeka sa mjes. platom od Din. 1365.—; jednog pisara taksenog sa platom od Din. 1267.—; i jednog registratora arhive uz platu od Din. 1267.—.

Prijave sa potrebnim dokumentima primaće se zaključno do 25. decembra ov. god.

Kandidati koji se budu javili za popunu ovih mjesta, pored opštih uslova iz § 8. Zak. o činovnicima, traži se:

a) za referenta Izvršno masenog otsjeka: da je svršio pravni fakultet, ili ako ovo nije, onda da ima svršenu srednju ili njoj ravnu stručnu školu i najmanje dvije godine upravno-policijske ili opštinske službe ili tri godine službe kao advokatski pisar;

b) za pisara taksenog i vojnog otsjeka i registratora arhive: da su svršili srednju ili njoj ravnu stručnu školu. Prvenstvo imaju kandidati sa praksom.

Nestalo 77 putnika. Prilikom brodoloma turskog parobroda »Inebule« nestalo je i poginulo 77 putnika. Od putnika koji su spašeni mnogo ih je upućeno u bolnicu na liječenje.

Turska vlada namjerava uvesti monopol na svakovrsni ugljen.

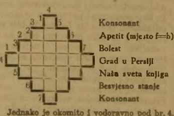
Rusko-Turski ugovor o prijateljstvu produljen je na daljnih 10 godina.

40.000 radio aparata nabaviće Turska vlada, koji će se porazdijeliti u manjim varošima i selima po školama. Aparati će biti podijeljeni besplatno, jer se pomoću radio aparata želi širiti prosvjeta u narodu.

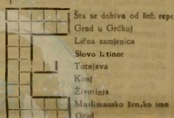
U Samsunu Turska Rep., osnovaće se institut za ispitivanje duhana, po uzoru na postojeći institut u Mal-tepen blizu Istanbula, koji će se znatno i proširiti. Svrha mu je da radi na poboljšanju kvaliteta duhana.

POPRAVAK DŽAMIJE U VELIKOJ.

Povodom inšpiciranja pretsjednika v. m. povjerenstva g. Hafiz Salih ef. Đozića iz Dervente, konstatovano je sa većinom naše ehalije, da je vrlo nužno preuzeti temeljit popravak naše Fethijje džamije, koja vuče svoju historiju iz doba Sultan Fatihova, kad je susjedni nam Plehan bio znamenitiji nego li danas. Strateški položaj našega mjesta Velike je bio značajan u doba Fatih Mehmeda, kada je bio najžešći okršaj sa odašnjim narodom pri prelazu na Islam. Dobro je poznato da je tom prilikom u ovdašnjim krajevima Lišnja, B. Kobaš i Velika prvi primili Islam, pa je baš naše današnje zabačeno i od svakoga zaboravljeno mjestance bilo rasadnica plemstva i begovata ovdašnjih krajeva, kao što je i samostan Plehan dobio mnoge privilegije za očuvanje svoga individualiteta. Imajući mi ovo sve na umu sporazumili smo se sa našim Hafim ef., te na njegovu inicijativu osnovali smo akcioni odbor za popravak ove historičke džamije sa slijedećim osobama: H. Salih ef. Đozić, Alijaga Porobić, Hamza Muharemović, Ibrahimaga Porobić i mutevelija Salihaga Kasumović. Kada su ovi sve pripremili onda se osnovao građevni odbor u koji su ušla slijedeća gospoda: Ibrahimaga Porobić, Salihaga Kasumović, Atifaga Šahbegović, Aganović, Šefko Mlivić, Derviš Alijagić, Hamza Kadić, Salih Porobić i Hamza Hamzić. Ovaj građevni odbor shvativši svoju zadaću najozbiljnije, — skoro su sve vanjske radnje priveli kraju, pa će po svoj prilici biti otvorenje i proklanjavanje naše Fethijje u maju slijedeće godine, gdje ćemo se imati prilike svi sa svih strana sastati i na zajedničkom ibadetu naći. Muhbir.

Jednako je okomito i vodoravno pod br. 4.

Od I—II rijeka u Mesopotamiji

Tko riječi ovu skrižaljku, dobiva jedan par muških čarapa, koje je darovala firma Edhem Šabanović, trgovac, Predimaret ul. broj 8.

Vlasnik i urednik: **Hafiz Muhamed Pandža.** — Plativo i utuživo u Sarajevu. — Za »Novu Tiskaru« Vrček i drug: **Stjepan Vrček.**